

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Prisiminti Sausio 13-osios didvyriai – 11 psl.

- Kreipimasis dėl Konstitucijos ir valstybės gynimo – 2
- Dovanotam arkliui į dantis nežiūrima – 3
- Lietuviški ir latviški skirtumai – 3, 9
- Brighton Park sutiko Naujuosius metus – 4
- 7-oji ALIAS ekskursija po Čikagą – 4
- Švč. M. Marijos Gimimo parapijos šventės ir šiokeidieniai – 5
- V. Mykolaičiui Putinui – 120 – 6
- Šventadienis – 8
- Kultūrinė veikla (2) – 9
- Klaipėdos sukilėliai iš Biržų – 10

Valiutų santykis
1 USD — 2.58 LT
1 EUR — 3.45 LT

2012 m. Laisvės premija įteikta A. Terleckui

Vilnius (ELTA) – Sausio 13 d., minint Laisvės gynėjų dieną, kovotojui už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises Antanui Terleckui įteikta 2012 metų Laisvės premija. Seimas, vadovaudamasis Laisvės premijos įstatymu ir Laisvės premijų komisijos sprendimu, nutarė 2012 m. Laisvės premiją paskirti aktyviam Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo dalyviui, politiniam kaliniui, Lietuvos laisvės lygos įkūrėjui ir vadovui, „45-ųjų pabaltijiečių memorandumo“ iniciatoriui, pagrindinės spaudos leidėjui Antanui Terleckui.

2011 m. rugsėjo 15 d. Laisvės premijos įstatymu įsteigta Laisvės premija siekiama įvertinti asmenų ir organizacijų laimėjimus ir indėlį ginant žmogaus teises, plėtojant demokratiją, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kovojant už Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvą apsisprendimą bei suverenitetą. Pirmąją, 2011-ųjų, premiją gavo Rusijos kovotojas už laisvę ir demokratiją Sergej Kovaliov.

A. Terleckui (d.) įteikta 2012-ųjų Laisvės premija.
Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

JAV sako, jog ji Europos nepalieka

Vilnius (BNS) – Jungtinių Valstijų ambasadorius NATO Ivo Daalder teigia, kad Amerika, skirdama daugiau dėmesio Azijai, nepalieka Europos. Užsienio politikos žinovai su tuo sutinka, tačiau pabrėžia, jog amerikiečiai norėtų, kad senojo žemyno valstybės padėtų Washington spręsti regionines problemas. Trakuose vykusio užsienio ir politikos saugumo atstovų susitikime dalyvavęs JAV diplomatas į klausimą, ar yra pagrindo europiečiams susirūpinti dėl vadinamojo Amerikos poslinkio į Aziją, atsakė nemanas, jog reikia susirūpinti. „Iš tiesų manome, kad atėjo laikas JAV ir Europai dirbti kartu, skirti daugiau dėmesio ne tik regionams aplink mus – Artimiesiems Rytams, Šiaurės Afrikai, Afganistanui, bet taip pat ir Azijai. Mes manome, kad Europa yra stipriausias mūsų strateginis partneris“, – teigė ambasadorius.

Prezidentė prašo išaiškinti pilietybės teikimo galimybes

Vilnius (BNS) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė, naudodamasi Konstitucijos ir įstatymų suteikta teise, kreipėsi į Konstitucinį Teismą (KT) išaiškinimo dėl pilietybės teikimo galimybių. Šalies vadovės teigimu, šiuo metu pilietybės teikimo tvarka yra griežta, o visuomenėje vykstančios permainos keičia žmonių lūkesčius. Todėl būtinas aiškus atsakymas, ar norint išplėsti LR pilietybės teikimo galimybes, pakanka Pilietybės įstatymo pataisų, ar tam būtina keisti Konstituciją. Prezidentė prašo išaiškinti 2003 m. gruodžio 30 d. ir 2006 m. lapkričio 13 d. KT nutarimų nuostatas ir atsakyti, ar gali-

ma tik įstatymu, nekeičiant Konstitucijos, nustatyti, kad asmenys, po Nepriklausomybės atkūrimo išvykę gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali turėti dvigubą pilietybę. Taip pat prašoma atsakyti, ar galima tik įstatymu plėsti atvejus ir sąlygas, kada užsieniečiams gali būti išimties tvarka suteikta LR pilietybė.

Dalios Grybauskaitės kreipimasi į KT, prašant išaiškinti, ar galima keisti Pilietybės įstatymo nuostatas nekeičiant Konstitucijos, palaiko ir ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius, pasak kurio, dabartinė KT laikyseną yra per griežta.

Parodoje – Klaipėdos krašto istorinė raida

ELTA nuotr.

Vilnius (ELTA) – Sausio 14 d. LR Parlamento galerijoje pristatyta Lietuvos Respublikos ir Klaipėdos krašto susijungimo 90-osioms metinėms skirta paroda „Kova dėl Klaipėdos – įvykiai ir žmonės“, kurioje atsispindi reikšmingiausi įvykiai, prasidėję Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje ir baigęsi 1923 metų Klaipėdos krašto prijungimu prie Lietuvos. Parodoje rodomi dokumentai, fotografijos,

istoriniai planai, įamžinantys to meto įvykius, asmenybes, nulėmusias Klaipėdos krašto istorinę raidą.

Seimo narės Irenos Šiaulienės surengtos parodos pristatymą Seime surengė Klaipėdos miesto savivaldybė ir Šilutės rajono savivaldybė. Parodą parengė Mažosios Lietuvos istorijos muziejus ir Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas.

Redakcijos žodis

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto strateginės raidos prodekano Rimvydo Laužiko nuomone, Lietuva, nesulaukdama investicijų pagrindinei muziejų veiklai, praranda galimybę varžytis globalioje ar regiono paveldo rinkoje, mažėja galimybės kurti socialinį ir intelektualinį kapitalą. Tai vienos didžiausių Lietuvos muziejų problemų – kad jų finansavimą valstybė ar kiti steigėjai dažniausiai laiko ne investicijomis, o išlaidomis – pasekmė. „Lietuvoje galvojama, kad muziejai yra išlaidos: kuo mažiau įdėsi, tuo mažiau nuostolio turėsi“, – pastebi Laužikas. O štai Europoje galvojama, kad tai yra investicijos. Britai yra paskaičiavę, kad vienas svaras, įdėtas į kultūros paveldo sritį, į muziejus, atneša 1,7 svaro grynojo pelno, taigi – tai apsimoka. Panašus galvojimas apie muziejus ir archyvus vyrauja ir tarp mūsų, JAV lietuvių. Negaudami rimtos paramos iš vietos ar Lietuvos valdžios, neretai į jau sukauptas istorines, archyvinės vertybes numojame ranka, taip nuvertindami ir mažindami savo, kaip išeivijos, kapitalą.

Vyr. red. Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00 JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00 Pima klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00 Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00 Į Lietuvą reguliariu paštu metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA: JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00 Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00 Į Lietuvą reguliariu paštu metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė dalia.cidzikaitė@gmail.com Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė rainbow.vilnius@gmail.com

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. • Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba. • Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. • Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas: rastine@draugas.org skelbimai@draugas.org administracija@draugas.org

Kreipimasis dėl Konstitucijos ir valstybės gynimo

HAB. DR. KAZIMIERAS GARŠVA

Lietuvių raštijos kūrėjas Mykolas Daukša dar 1599 m. kvietė saugoti savo kalbą, kurią dabar gina ir LR Konstitucijos 14 straipsnis. Ilgaamžės valstybės vertybės ir pagrindas jai išlikti ir yra įstatymų laikymasis, valstybinė kalba, šalies vientisumas, švietimas valstybine kalba, tradicinės kultūros išlaikymas, istorijos žinios. Dėl to 2012 m. rugpjūčio 22 d. kreipėmės [„Vilnijos“ draugija ir Lietuvos Sąjūdžio konferencija – Red.] į dabar valdančių partijų vadovus, prašydami atnaujinti LR partijų sutartį dėl rytų Lietuvos problemų sprendimo. Jokio atsakymo į tai iki šiol negavome.

Vyriausybės programos projekte buvo numatyta pažeisti LR Konstituciją, įstatymus, Konstitucinio ir kitų teismų sprendimus, valstybių sutartis dėl vardų ir pavardžių rašybos asmens dokumentuose, dėl gatvių ir vietovių pavadinimų rašymo, per valstybinį lietuvių kalbos egzaminą diskriminuoti abiturientus. 2012 m. gruodžio 12 d. kreipėmės į Jus [LR prezidentę, Seimo pirmininką ir ministrą pirmininką – Red.] to nedaryti, bet kol kas daroma priešingai, pažeidžiant valstybės interesus.

Koalicinė sutartis su Lenkų rinkimų akcija Lietuvoje (LRA) pagal Konstitucijos 7, 35 str. nedelsiant turi būti nutraukta, kadangi jos frakcijos nariai pažeidė LR Seimo nario priesaiką – „prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai; prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą; prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei“ – neatsisakė Lenko kortos su ištikimybės priesaika užsienio valstybei.

LR saugumo departamento nuomone, jokių svarbių LR postų Lenko kortos savininkai neturėtų užimti dėl to, kad negalės tinkamai vykdyti Lietuvos įstatymų. Seimo narys Michal Mackevič su Lenko korta išibrovė net į LR Seimo Saugumo komitetą ir bando prieiti prie įslaptintų dokumentų.

Vėl pakliuvę į Seimą per nepakankamai demokratiškus rinkimus (neįvertinus Rinkimų įstatymo pažeidimų ir koalicijai surinkus ne 7, o tik 5 proc. balsų), LRA nariai pažeidžia Konstitucijos 8 str., garbindami 1920–1939 m. Lietuvos okupaciją, vyriausiojo okupacinės kariuomenės vado J. Pilsudskio atminimą ir statydami jam nelegalius paminklus jo okupuotoje teritorijoje – Zalave, Vilniuje, nekreipdami dėmesio į LR Vyriausybės 1993-06-14 potvarkiu Nr. 526 p. sudarytos Komisijos Armijos krajevovs veiklai Lietuvoje įvertinti išvadas ir versdami būti Lietuvai nelojalius savo pavaldinius, mokinius. Latvijoje ir kitur nelojalūs valstybei gyventojai negauna pilietybės ir jokių strateginių pareigų negali užimti.

LRA nariai neatsisakė teritorinės autonomijos ir visomis išgalėmis siekia įstatymais ją įteisinti dabartinėje Seimo kadencijoje, taip pažeisdami LR Konstitucijos 10 str.

LRA nariai dabar ypač reikalauja sau privilegijų prieš kitas tautines bendrijas ir Tautos atstovus, šmeižtais, dezinformacija kurstydami tautinę diskriminaciją, taip pažeisdami Konstitucijos 25, 29 str. LRA nariai palaiiko ir melagingą Lenkijos piliečio Tomasz Snarski skundą Europos parlamentui Nr. 358/2011 prieš Lietuvą („Tygodnik Wileńsyczny“ 2012-12-13-19, Nr. 50 (962) priedas „Rota“ Nr. 730, p. 5) ir net už jį kalba poteries (žr. Wilnoteka.lt). Už ilgametį Lietuvos šmeižimą Seimo narys Mackevič auksiniu Lenkų sąjungos ordinu apdovanojo Kresų organizaciją atstovą Adam Chajewski.

LRA nariai aktyviai kabina dvikalbius gatvių, vietovių užrašus, pažeisdami Konstitucijos 14 str., Valstybinės kalbos įstatymo 14, 15 str., teismų sprendimus, t. y. užsima prieškonstitucine veikla. Ant savo namo dvikalbį gatvės užrašą Maišiagaloje užsidėjo ir LRA frakcijos seniūnė Rita Tamašūnienė.

Lenkų sąjungos suvažiavime skelbta, jog svarbiausias tomaševskininkų tikslas – stiprinti polonizaciją, gauti okupacijų padarinius ir Lietuvą įlieti į Lenkiją. „Mūrai griūva, kaip savo laiku sugriuvo žymiai stipresni. Taip turi būti, ir mes tuo tikime. Su ta viltimi saugome jėgas“, – skelbė Seimo narys Mackevič.

Lietuvos valstybę kuria Tauta ir tik jai priklauso suverenitetas. Tauta ir kiekvienas pilietis turi teisę priešintis bet kam, kas prievarta kėsina į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką. Valdžios galias riboja Konstitucija. Negačioja joks įstatymas ar kitas aktas, priešingas Konstitucijai. LR Konstitucijos 2–7 str. šia linkme įpareigoja

dirbti Lietuvos vadovus, Seimo narius, ministrus, viceministrus, visus piliečius.

Valdančioji koalicija žadėjo labai kompetentingus ministrus, viceministrus. Bet ką apie energetiką išmano Šalčininkų rajono lenkiškų mo-

kyklų tėvų komiteto pirmininkė Renata Cytacka? Tomaševskininkams ji nusipelnė tuo, kad gerai rengė priešvalstybinius mitingus, rašė skundus, Jašiūnuose ant savo namo gatvės pavadinimą rašė tik Balińskiego. Bet energetikos viceministrei parodomai su ministru kalbėti tik *po polsku* ir nekreipti dėmesio į kitus darbuotojus neužtenka. Vadovui reikia labai gerai išmanyti specialybę ir darbą, mokėti vieną iš trijų darbinę ES kalbą, laikytis savo valstybės Konstitucijos, įstatymų, Valdininkų etikos kodekso. Šį kodeksą, dirbdama Vilniaus rajono tarybos sekretore, Cytacka grubiai pažeidė, nesilaikydama Švietimo, Valstybinės kalbos ir kitų įstatymų, nepagrįstai kurstydamą gyventojus prieš savo valstybę.

Ką visos Lietuvos kultūrai gali padėti Lenkų sąjungos sekretorius Edvardas Trusevičius, pagal LRA programą reikalaujantis privilegijų tik lenkams ir kurstęs tautinę nesantaiką? Jei pavyktų tapti kultūros viceministru, jo „prioritetinis tikslas“ pagal LRA programą yra Seime prastumti prieškonstitucinį Tautinių mažumų įstatymo projektą („Kurier Wileński“, 2012-12-15-17, p. 3). Tik kodėl mokesčių mokėtojai turi išlaikyti ne tikrus viceministrus, o tik Lenkų sąjungos sekretorius ir kitus partijos darbuotojus? Juk rinkimus laimėjusios partijos tam tikslui gauna dideles biudžeto išmokas, bet ir už tai LRA vykdo etninės kultūros genocidą, net lenkams neleidžia mokytis, dainuoti savo tėvų ir protėvių dainų paprastąja kalba, rengtis tradiciniais savo krašto drabužiais. Kam algą mokėti viceministru, kurio prižiūrimos srities išmanymas ribojasi okupacijų padarinių gaivinimu, o gebėjimas atstovauti valstybei tarptautinėje erdvėje, Europos darbotvarkės supratimas – melagingų skundų rašymu prieš Lietuvą, kaip tai daro jų partijos pirmininkas Valdemaras Tomaševskis? Kaip į tokį Lietuvos „atstovą“ žiūrės viso pasaulio lietuviai ir kokia jiems ir valstybei iš to nauda?

Švietimo ir mokslo viceministre siūloma Tamošiūnų klanu atstovė Edita Tamošiūnaitė Tomaševskio partijai nusipelniusi dėl to, kad, dirbdama Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja, visada duodavo leidimus savo partijos priešvalstybiniams mitingams, o signatarams prie Seimo leido rinktis tik automobilių aikštelėje. Partijos mitinguose ji labai aktyviai dalyvavo, vedėsi ir savo 16 metų sūnų. Aukšto rango valdininkams privalomas ir skaidrumas, dorinį ugdymą organizuojantys švietimo darbuotojai dėl to yra nusiminę.

Tomaševskininkai ir dabar visai remia lenkiškas ir persekioja lietuviškas švietimo įstaigas, 2 proc. mokesčių reikalauja pervesti Lenkų sąjungai, perka savo mokykloms vaikus, kai kurių švietimo įstaigų vadovus neteisėtai atleido iš darbo tik dėl to, kad, vykdydami įstatymus ir savo pareigas, jie priėmė tėvų pareiškimus į grupes valstybine kalba. Socialdemokratų partijos pirmininkas žadėjo švietimo ir mokslo ministerijos LRA neatiduoti. Bet, išvykus ar susirgus ministrui, jį pavaduoja viceministras.

Į Žemės ūkio viceministres siūloma 1995–2008 m. buvusi Vilniaus rajono merė ir Seimo narė Leokadija Janušauskienė-Počikovska. Ji turėtų paaiškinti, kaip, gimusi Baltarusijoje, prie Žeimenos upės galėjo „paveldėti“ brangią žemę ir dar apie 10 sklypų (su vyru – per 20) pirkti. Kaip ji vykdytų Tomaševskio partijos politiką, ar pagal jų teisininkų Vilniaus rajono savivaldybėje, Lenkų kultūros centre nemokamai parengtus pareiškimus visada „gražintų“ žemę partijos aktyvistams bei rėmėjams, pelningai atlygintų už nekilnojamąjį turtą Vilniaus mieste, Tomaševskiui ir jo giminėms „gražintų“ žemę Lazdynuose bei kitur, kurtų žemės rejestrus, nurodant, kam Lenkijos okupacijos laikotarpiu konkretus sklypas priklausė? Kaip būtų užtikrinta LR piliečių lygybė, vienodas teisinis aptarnavimas žemės klausimais (LRA nemokamai konsultuoja tik lenkus), ar tikrai bus laikomasi įstatymų ir žemės apiforminimas stabdomas Lenkijos kariam, iš okupacinio režimo žemę gavus dovanų už Lietuvos okupavimą, ar bus kritiškai vertinamos Lenkijos išduodamos pažymos?

Seimo nariai, ministrai, viceministrai, kiti valdininkai privalo mums duoti pavyzdį, kaip reikia gerbti ir vykdyti valstybės Konstituciją, įstatymus, saugoti Lietuvos žemių vientisumą. Prašome pagal LR Konstituciją ir įstatymus peržiūrėti Vyriausybės programą bei viceministrų kandidatūras, kad piliečiams dėl to nereikėtų kreiptis į ES institucijas.

Hab. dr. K. Garšva – Lietuvos Sąjūdžio konferencijos pirmininkas.

Kalėdų šventės – jau praeityje. Kalėdų Senelis daugelį apipylė dovanomis, dovanėlėmis. Verslininkai teigia, kad po Kalėdų jų parduotuvėse susidaro ilgiausios eilės ne prie pirkimo kasos, bet prie dovanų grąžinimo stalelio. Porą dienų prieš Kalėdas žiniasklaidoje nubangavo žinia, kad vienas vagišius, sėkmingai pavogęs daiktų iš „K-Mart“ parduotuvės, už valandėlės grįžo su vogtais daiktais, norėdamas už juos gauti pinigų. Tačiau ne apie tokias dovanėles ir ne tokius apsvogimus čia noriu rašyti.

Pavadinimą straipsniui pasiskolinau iš teologo šv. Jeronimo, gyvenusio 347–420 m. Tada daug kas rašė lotyniškai. Gana išpūdingai skamba jo palikimas: „Noli equi dentes inspicere donat“. Taigi, dovanotam arkliui į dantis nežiūrima. Kitaip sakant, dėl dovanos vertės ar kokybės nemandagu diskutuoti. Tad šįkart teks būti nemandagiu.

Jau keletą metų atkuriami Valdovų rūmai Vilniuje. Tai valdžios lėšomis ir privačiomis aukomis finansuojamas projektas. Kažkas man sakė, jog matęs ir mano pavardę kažkurioje aukotojų lentelėje, pakabintoje tuose rūmuose. Savo aukomis prie Valdovų rūmų atstatymo prisidėjo daug JAV gyvenančių lietuvių. Pernai metais vykusiame Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo baigiamajame posėdyje buvo pristatyti Valdovų rūmų paramos komiteto JAV finansuoti objektai.

Tai trys objektai: Tūkstantmečio varpas, Saulės laikrodis ir trečio aukšto Reprerentacinės salės frizas. Net nežinojau, kas tas frizas yra, bet vėliau patyriau, kad tai – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų giminių 23 herbai ant skydų. Apie visa tai spaudoje buvo jau rašyta. Mano dėmesys apstojosi ties Tūkstantmečio varpu – Lietuvos tūkstantmetį (1009–2009) įamžinančiu projektu. Jis sukurtas Paramos komiteto JAV pasiūlymu ir iš komiteto surinktų lėšų.

Tūkstantmečio varpas pagamintas iš 22 alavo ir 78 vario dalių, sveria 184 kg ir yra 67.5 cm skersmens. Varpas nulietas liejykloje Austrijoje. Projekto kūrėjas – Lietuvos grafinio dizaino valdybos narys, Vilniaus dailės akademijos rektorius prof. Audrius Klimas. Varpo stovą sukūrė Lietuvos dailininkų sąjungos narys, restauratorius ir medžio drožėjas Virginijus Stančikas. Varpo stovą iš lietuviško ąžuolo pagamino meistras Deivis Kaškauskas. Šio projekto patarėjas – varpų žinovas, Lietuvos restauratorių sąjungos pirmininkas Rimantas

Dovanotam arkliui į dantis nežiūrima!

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Gučas. Taip pat rašyta, kad daug prie šio projekto įgyvendinimo prisidėjo patys Valdovų rūmų atstatymo Paramos komiteto nariai bei Vilniuje esančio VR Paramos fondo nariai E. Kulikauskas ir V. Kazėnaitė.

Atrodo, kad į šio projekto vykdymą buvo sutelkta daug kūrybingo talento ir energijos. Tačiau mano susikaupusi pagarba ir nuostaba pradėjo blėsti sužinojus, kad šio varpo įkvėpėjas yra JAV lietuvių pastangomis 1919 m. Lietuvai nulietas, laisvę simbolizuojantis varpas, pavadintas Laisvės varpu. „Užbaigiant JAV lietuvių idėją, buvo siekta pagaminti šio varpo kopiją ir ją padovanoti atkuriamiems Lietuvos Valdovų rūmams. Atskiriems Kauno veikėjams sutrukdžius tokį projektą įgyvendinti, nutarta jo pavyzdžiu pagaminti naują varpą, skirtą Lietuvos tūkstantmečiui įamžinti“ („Čikagos aidas“, 2012 m. rugpjūčio 17 d.). Įdomu, kas buvo tie Kauno veikėjai, neparėmę gražios ir prasmingos minties įgyvendinimo? Taip pat įdomu būtų sužinoti, ar visi išvardintieji visuomeniškais pagrindais prisidėjo prie varpo kopijos pagaminimo? Nemanau, kad jiems reikėjo mokėti už jau turimo kūrinio nukopijavimą.

Saulės laikrodis irgi susilaukė būrio talkininkų. Šio projekto įgyvendinimui 20,000 dol. skyrė JAV lietuvių Milda Skučas-Napjus ir jos sūnus Erikas Aras Napjus. Saulės laikrodžio projekto autorius – dailininkas Arvydas Každailis, patarėjai – prof. Libertas Klinka, Jonas Navikas, dr. Mintautas Čiurinskas. Projektą įgyvendino dailininkas Vytautas Poška ir skulptorius Vytautas Navickas. Ar jiems reikėjo mokėti?

Visas pulkas žmonių rūpinosi ir frizo projektu. Ir čia būtų galima išvardinti ne vieną pavardę ir skambų titulą. Šie trys projektai buvo finansuoti iš JAV lietuvių aukų, skirtų Valdovų rūmų atstatymui. Cinikas teigtų, kad tai tik stiprina įsitikinimą, jog Amerikoje pinigai auga ant medžių.

...

Naujųjų metų išvakarėse viešojo Lietuvos erdvė mirgėte mirgėjo nuo pranešimų esą Vilniaus apygardos prokuratūra baigė tirti Vilniaus OMON veiklą. Šis mūsų prokurorų darbas daug kur buvo laikomas kaip itin svarbus, reikšmingas ir sveikintinas. Ta proga Lietuvos prokuratūros Komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė Rita Stundienė išplatino net oficialų pranešimą, skirtą Lietuvos žiniasklaidos priemonėms. Džiugu, gražu, patriotiška. Vilniaus apygardos prokuratūra vis tik sugebėjo atlikti ikiteisminį tyrimą dėl 1991 m. sausio–rugpjūčio mėn. tuometinio SSRS VRM Vidaus kariuomenės Vilniaus ypatingosios paskirties milicijos padalinio (OMON) vadovų Boleslav Makutynovič ir Vladimir Razvodov galimų nusikalstamų veikų. Abu OMON vadai įtariamai organizavę jų vadovauto sovietų represinės struktūros padalinio vykdytus nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus prieš Lietuvos Respublikos gyventojus ir juose dalyvavę.

Skaitydami Lietuvos prokuratūros pranešimą taip pat sužinojome, jog šiuo metu atliekami veiksmai, susiję su proceso dalyvių teise susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Daugiausiai keblumų kelia aplinkybė, kad įtariamieji yra ne LR piliečiai ir jų nėra mūsų šalies teritorijoje. O Rusijos Federacijos teisėsaugos institucijos atsisako juos išduoti. Taigi įtariamaisiais jie buvo pripažinti specialiomis teismo nutartimis. Šiuo metu jie kaltinami sunkiais ir labai sunkiais nusikaltimais – tarptautinės teisės draudžiamu elgesiu su žmonėmis ir tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimu, kankinimu ar kitokiu nežmonišku elgesiu.

Remiantis LR baudžiamojo proceso kodekso nuostatomis, pranešimai apie ikiteisminio tyrimo

Lietuviški ir latviški skirtumai

GINTARAS VISOCKAS

pabaigą įtariamiesiems bus išsiųsti per kompetentingas Rusijos Federacijos susižinojimo institucijas. Beje, 2010 m. gruodį įsigaliojo Baudžiamojo proceso kodekso pataisos, sudarančios sąlygas perduoti teismui bylas be pačių kaltinamųjų (kai itin pavojingas nusikaltimus padarę užsienio valstybių piliečiai slapstosi nuo teisingumo ir naudojasi aplinkybe, kad užsienio valstybė Lietuvai neišduoda įtariamų asmenų). Naujosios pataisos sudaro galimybę, negalint apklausti, tokius įtariamuosius teis ti už akių.

Taigi pirmasis išspūdis – puikus. Tačiau kas krenta į akis, perskaičius tokius pranešimus atidžiau? Trūksta svarbiausių, aktualiausių dalykų. Kodėl tokio pobūdžio tyrimas atliktas tik dabar, prabėgus beveik dviems dešimtmečiams. Taip pat rūpi, kodėl nė žodeliu neužsiminta apie tai, kas konkrečiai kaltas, jog šis svarbus tyrimas akivaizdžiai per daug ilgai tirtas? Gal Lietuvos prokuratūros vadovybė bent jau patikino, esą kartu pradedamas ir ikiteisminis tyrimas, kurio užduotis – išsiaiškinti bei nubauti buvusius ar esamus Lietuvos prokuratūros darbuotojus, kurie sąmoningai ar dėl kažkokių kitų priežasčių beveik dvidešimt metų neanalizavo Vilniaus OMON smogikų nusikalstamų veiksmų? Nieko panašaus. Tokių vilčių oficialus prokuratūros pranešimas nesuteikia.

Beje, tokių vilčių nesuteikė ir Vilniaus apygar-

Neseniai man lankantis Vilniaus universiteto Filosofijos fakultete gavau prasmingą dovaną – dvylikos video filmų rinkinį, aptariantį klasikinės ir šiuolaikinės filosofijos problemas. Tai bent šešių valandų pareikalavęs žiūrėjimas ir klausymasis, kur aptartos tokios temos kaip: būtis, gamta, gėris, grožis, kalba, kasdienybė, laikas, laisvė, sąmonė, teisingumas, tiesa ir tikėjimas. Savo mintis, išval-

gas ir pastabas išsako 47 vyrai ir 6 moterys. Tarp jų radau daug filosofų, menininką, poetą, žurnalistą, dailininką, fiziką, anesteziologą, kino režisierių, psichiatrą, sociologą, kriminologą, teisininką ir t. t. Kartais atrodė, lyg būtų pilstoma iš tuščio į kiaurą, bet, turiu pripažinti, ir patiems kalbėtojams kartais nebuvo aišku, ką jie nori pasakyti. Į akį krito tiesiog įkyrus „kalbėjimas“ rankomis, o ausims nepatiko dažnas stenėjimas.

Žiūrėdamas nejučiomis ėmiau užsirašinėti kai kuriuos žodžius ar ištisus sakinius. Jų susidarė trys stulpeliai. Pirmame surašiau žodžius, kuriuos gal kai kas vadina tarptautiniais, bet, mano galva, tai svetimbės su lietuviška galūne. Štai krūvelė pavyzdžių: manipuliuoja, fenomenas, konsiumeris, dizaineris, projekcija, parametrai, prosperus, diskursai, kvantifikuoti, kompensuoti, transformuoti, prediktas, alternatyva, koncepcija, kontekstas, kvazirealistas, trensendentavimas, paternalinis, preferencija, koncencija ir t. t.

Mano užrašuose susidarė kita eilė žodžių, su kuriais užaugau. Seniau net nepagalvodavau, kad jie nėra lietuviški. Kalbininkai juos gal vadintų tarptautiniais, o šių laikų kalbininkai – globaliniu turtu. Štai pora jų: metodas, procedūra, tradicija, humanistinis, problema, faktoriai, koreliacijos, terminas, filosofija, metafizinis, transcendavimas, iliuzija, idėjos, instrumentai, racionalumas, standartai, teorijos, rezultatai, reliatyvus, istorija, situacija, altruistinis, intencija, moralė, formuluoti, principas, faktai, opozicija, informuoti ir t. t.

Panorau pasižymėti ir gražius lietuviškus žodžius, bet per vėlai tą sąrašėlį pradėjau. Teužsirašiau šiuos žodžius: supriešina, regimybė, požiūris, sąvokos, raida, pokyčiai, samprata, teiginys ir pažiūros.

Gal ir gerai, kad turime Valdovų rūmus ir kad Vilniaus universitetas išleido filmų seriją apie filosofijos problemas. Tai dovanos jas gavusiems. Jei jų nebūtų, tai, vieno filosofo žodžiais, būtų tylėjimas, o tylėjimas yra susilaikymas nuo pretenzijų į tiesą.

dos vyriausiasis prokuroras Ramutis Jancevičius, gruodžio 27 d. Generalinės prokuratūros Spaudos salėje surengęs specialią spaudos konferenciją. Vos tik žurnalistai Jancevičiaus pasiteiravo, kodėl ankstesnieji prokurorai šio ikiteisminio tyrimo taip ilgai nepajėgė išnarplioti, vyr. prokuroras pareiškė „nenoris kritikuoti savo kolegų“, „nenoris atrodyti gražesnis už kitus“. Jancevičius pageidavo tiesiog „praleisti šį klausimą“, jo manymu, svarbiausia, kad medžiaga vis tik keliauja į teismą. Tad po gruodžio 27 d. spaudos konferencijos liko neaišku: Lietuvos prokuratūra privalo ar neprivalo viešai paskelbti, kas ir kokiais sumetimais du dešimtmečius stalčiuose marino Vilniaus OMON bylą? Prokuroras Jancevičius privalėjo bent jau paaiškinti, kur šiuo metu pluša „didvyriai“, Vilniaus OMON bylą taip ilgai laikę užrakintą seifuose. Nejaugi jie vis dar darbuojasi mūsų prokuratūrose? O jei vis dar tebedirba prokurorais, tai kas užtikrins, kad šiuo metu nevilkina kitų bylų?

Menka paguoda, esą ikiteisminio tyrimo metu surinkta medžiaga galų gale pasieks teismą. Žinoma, dėkui ir už šiuos pasiekimus. Bet juk tai – tik simbolinis žingsnis. Mažai tikėtina, jog Makutynovič su Razvodov kada nors atsidurtų Lietuvos teismuose. Juos reikėjo čiupti tomis dienomis, kai dar buvo lengviau pasiekiama. Dabar – šaukštai po pietų. Sunku įsivaizduoti, jog buvę Vilniaus OMON vadai patys panorėtų atvykti į Lietuvą duoti parodymų. Tad mūsų prokurorų žingsnis – gerokai pavėluotas.

Priminsiu savo skaitytojams, jog Latvijos prokurorai Rygos OMON veiklą seniai išnagrinėję. Daugelis latviškojo OMON atstovų savo kailių patyrė, kas yra latviškos Temidės griežtumas. Žymiai

Nukelta į 9 psl.

TELKINIAI

Brighton Park, Chicago, IL

Brighton Park sutiko Naujuosius metus

Naujieji 2013 metai Brighton Park sutikti išpūdingai ir patriotiškai su jos klebonu Robert Coleman, iš Vilka-
viškio atvykusi nauju kun. Gediminu Keršiu, para-
pijos choru, Kalėdų Seneliu, elniuku, snieguolėmis ir nuotai-
kingai nusiteikusiai dalyviais.

„Nauji metai, nauji lapai, naujas kunigas geriems žmo-
nėms...“ Kun. Keršys – aukštas, gražus, energingas ir jaunas
kunigas. Visa Brighton Park parapija laukė jo dvejus metus!
Parapijos naujo kunigo paieškose komitetas uoliai dirbo – ra-
šė laiškus vyskupui Rimantui Norvilai į Lietuvą, palaikė ryšį
su prelatu Edmundu Putrimu Kanadoje, rinko parašus, rinko
aukas, kad tik būtų paskirtas kunigas šiai ir kitoms Čikagos
aplinkinių parapijoms. Pagaliau po daug svarstymų mums pa-
skirtas kun. Keršys.

Naujieji metai sutikti gražioje, įvairių spalvų nušviesto-
je, muzikos pripildytoje parapijos salėje. Galėjai pajusti šilu-
mą bei draugystę, kuri ilgai pasiliks visų dalyvių prisimini-
muose. Į salę įžengusius svečius palydėjo snieguolė iš Šiaurės
ašigalio. Ekrane buvo rodomas filmas, kurį sukūrė Liudas
Kužmarskis. Filme – ištraukos iš apie 15 metų rengiamų
Brighton Park Naujųjų metų sutikimų. Filme dainavo solis-
tai, skambėjo choro dainos. Sukurta šventiška nuotaika.

Kun. Keršys pasveikino visus susirinkusius, palaimino
valgį ir pakvietė į parapijos eiles suburti tikintį jaunimą.
Netikėtai pasirodė briedis (choro pirmininkė Vilija Vakary-
tė), kuris atvežė snieguolę (choristė Dalia Cain). Atvyko ir Ka-
lėdų Senelis (Viktoras Kelmelis), lydimas snieguolių. Skam-
bėjo muzika ir dainos, atliekamos choristų, grojant choro va-
dovui Algimantui. Visus su naujais juodosios gyvatės metais
pasveikino JAV LB Vakarų vidurio apygardos valdybos pir-
mininkė Birutė Kairienė ir Gen. Teodoro Daukanto jūrų šau-
lių kuopos vadas Sigitas Savickas. Naujieji metai sutikti su
Lietuvos valstybės himnu. Šokiai dalyvius lydėjo net iki pary-
čių. Angelė ir Vilius pasakojo įdomius anekdotus ir kitas isto-
rijas.

Brighton Park parapijos choro tradicija kartu sutikti
Naujuosius metus suteikė visiems didelio džiaugsmo. Kvie-
čiame visus kiekvieną sekmadienį 10 val. ryto dalyvauti šv.
Mišiose kartu su gražiabalsiu kun. Keršiu.

Pokylis dalyvė

Kun. Gediminas Keršys Brighton Park sutinka tris karalius: Merkėlį (Leonas Rimkus), Baltazarą (Vytautas Stanevičius) ir Kasparą (Darius Krupovisovas).

Brighton Park parapijiečiai ir svečiai švenčia Naujuosius metus (iš k. į d.): Vilija Vakarytė, Kalėdų Senelis (Viktoras Kelmelis), Ligita Barniškienė, Dalia Cain, Ramuta Žiedienė ir Liudas Kužmarskis.

Chicago, IL

7-oji ALIAS ekskursija po Čikagą

AURELIJA DOBROVOLSKIENĖ

2012 m. lapkričio mėnesį įvyko 7-oji Ame-
rikos lietuvių inžinierių ir architektų
sajungos (ALIAS) organizuojama ekskursija pės-
čiomis po Čikagos miesto centrą. Ji, galima sakyti,

buvo pernai vykusios pratęsimas. Tada susipaži-
nome su aukštuminių pastatų statybos istorija ir
visame pasaulyje garsios Čikagos architektūrinės
mokyklos, kuri ilgainiui tapo populiariausia to lai-
kotarpio architektūrine kryptimi, atsiradimu. Ši
kartą mūsų nuolatinis vadovas Jurgis Anysas
supažindino su moderniaja, taip vadinama tarp-

tautinio stiliaus (International style) architektūra,
ir įdomesniais pastatais.

Ištobulėjus naujoms statybos technologijoms,
pasikeitė ir statinių išvaizda. Tarptautiniam sti-
liui būdingos griežtos geometrinės formos, išryš-
kintos vertikalios ir horizontalios linijos. Aukštos
kokybės plieno konstrukcijų ir stiklo derinys
aukštiems pastatams suteikia leng-
vumo, grakštumo ir elegancijos išpū-
dį. Amerikoje šį stilių sėkmingai iš-
tobulino 1938 m. iš Vokietijos atvykęs
Čikagos Federalinio centro architek-
tas Ludwig Mies van der Rohe.

Apžiūrėjome daugybę šiuolaiki-
nių, vieni už kitus išpūdingesnių,
stiklu spindinčių dangoraižių, išgir-
dome įdomių istorijų apie juos ir jų
kūrėjus. Su malonumu užsukome į
vadovo rekomenduotus kai kurių
pastatų vestibulius ne tik pasigrožė-
ti originaliais interjerais, bet ir pasi-
šildyti. Vėsokas oras turėjo savo pri-
valumą – po trijų valandų ekskursi-
jos jautėmės pakankamai žvalūs, net
kojos nepavargo. Esame dėkingi
Jurgiui Anysui už puikią ekskursiją.

Ekskursijos dalyviai su vadovu Jurgi
Anysu (pirmas iš kairės) Federalinio cen-
tro aikštėje, šalia Alexander Calder skulp-
tūros „Flamingo“.

Marquette Park, Chicago, IL

Švč. Mergelės Marijos Gimimo

Parapijos salės ruoša Kūčių pietums.

Moterys, kurios padėjo puošti salę Kūčioms.
Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos archyvo nuotr.

ANTANAS PAUŽUOLIS

Didingi Dievo garbei pastatyti Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos maldos namai yra visos apylinkės pažiba. Bažnyčios aukštus bokštus galima matyti iš toli, o jos varpų skambesys girdisi net už kelių mylių. Tai vienintelė likusi lietuviška parapija iš 13 buvusių veiklių Čikagos lietuviškų parapijų. Brighton Park ir Cicero parapijos dėl mažo lankytojų skaičiaus buvo perleistos meksikiečių katalikams. Nors šiose lietuvių statytose bažnyčiose dar atnašaujamos šv. Mišios lietuvių kalba, jų ateitis nėra džiuginanti.

Marquette Park Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija gali sulaukti tokio pat likimo, jeigu pradės trūkti lankytojų. Nes vyskupija tuščių bažnyčių nelaiko. Žvelgiant į tolimą ateitį, gražiajai lietuvių katedrai gresia nemažas pavojus. Todėl mūsų visų pareiga, nepaisant, kur gyvename, yra lankyti šiuos gražius ir didingus Dievo namus ir juos finansiškai remti.

Naujienos

Šios lietuvių katalikų parapijos tikintieji džiaugiasi turintys lietuviškai kalbantį kunigą Jaunių Kelpšą, kuris eina administratoriaus pareigas. Kun. Jaunius yra darbštus, gražiai sugyvena su parapijiečiais ir aplinkiniais gyventojais, be to, yra neseniai atvykęs iš Lietuvos, ten užaugęs ir mokslus išėjęs, todėl gerai suprantantis naujųjų tautiečių rūpesčius. Artėjant parapijos jubiliejinei 85 metų šventei, per trumpą laiką jis parapijoje atliko daug pataisymų. Nupirkto naujos minkštos kėdės parapijos salei, įrengtas salės šaldymas, išdažytos sienos, sutvarkyti moterų ir vyrų tualetai. Reikia tikėtis, kad, atsiradus daugiau pinigų, bus įrengta ir virtuvė. Parapijiečiai džiaugiasi galintys atsigaivinti kava ir pyragaičiais sutvarkytoje salėje, kuri, užsidarius „Seklyčiai“, yra vienintelė vieta pabendrauti po lietuviškų pamaldų.

Parapija džiaugiasi, sulaukusi naujo jauno kunigo iš Lietuvos – Gedimino Keršio. Prašome parapijiečių prisidėti prie šio dvasininko išlaikymo.

Kasdienybė

Praėjusiais metais parapijoje paminėtas palaimintojo Jurgio Matulaičio jubiliejus. Šventės proga menininkė Ada Sutkuvienė mūsų parapijai sukūrė pal. Jurgio Matulaičio mozaiką. Advento susikaupimą vedė kunigas dominikonas Paulius Rudinskas, OP.

Kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį parapijoje gieda vaikų pop-choras „Svajonė“. Chorui vadovauja muzikė Alina Šimkuvienė.

Darbščios parapijos moterys prieš Kalėdas suruošė Kūčias. Kūčių metu meninę programą atliko vaikų studijos „Tu ir aš“ jaunosios solistės Urtė Zakarauskaitė ir Monika Deksnytė (vadovė Loreta Janulevičiūtė).

Artėjant Kristaus Gimimo šventei, bažnyčios

Vaikų pop-choras „Svajonė“
Jono Kuprio nuotr.

vidus ir altoriai buvo gražiai papuošti nenaudojant šiaudinių dirbinių. Tuo pasirūpino menininkė Dalia Žarskienė su talkininkėmis.

Kristaus Gimimo pamaldas atnašavo kun. Jaunius Kelpšas, kun. Gediminas Keršys ir diakonas Vitas Paškauskas su jaunaisiais Mišių patarnautojais. Pamaldų metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas muzikės Jūratės Lukminienės. Chorui talkino solistė Nida Grigalavičiūtė, būgnais pritarė Aras Biskis. Chorui taip pat talkino ilgamečiai parapijos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. Pamaldų metu anglų kalba giesmes atliko St. Mary Star of the Sea choras, kuriam vadovauja muzikė Giedrė Sokas.

Artėjant metų pabaigai, parapijiečiams prašant, parapijos zakristijonas Arvydas Bagdonas su talkininkais surengė Naujųjų metų sutikimą naujai sutvarkytoje parapijos pokylių salėje.

Diakonai Cinthija ir Vitas Paškauskai prašo parapijiečių atnešti negendančio maisto, kuris bus perduotas Šv. Kazimiero vienuolyno vienuolėms išdalinti neturtingiesiems.

Parapijos administratorius kun. Kelpšas ir parapijos darbuotojai linki visiems Dievo palaimos ir viliasi, kad naujieji metai bus Jūsų gyvenime laimingi.

Praktėlė Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje.

Jono Kuprio nuotr.

Vincui Mykolaičiui- Putinui – 120

Jau ne pirmą kartą kviečiu skaitytojus apsilankyti virtualiose parodose, kurias ruošia Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Internetas tapo gražia galimybe, neišeinant iš namų, apžiūrėti parodą, „pasivaikščioti“ po jos „sales“, įgyti naujų žinių. Šiose parodose ypač siūlyčiau apsilankyti lituanistinių mokyklų mokytojams, jose tikrai daug medžiagos, kurią galima panaudoti pamokų metu, o ir mokiniams tai būtų įdomi, patraukli, šiuolaikiška pamoka.

Šių metų sausio 6 d. sukako 120 metų, kai gimė poetas, prozininkas, dramaturgas, vertėjas, lietuvių literatūros istorikas, vienas iškiliausių XX a. pirmosios pusės lietuvių kultūros veikėjų Vincas Mykolaitis-Putinas. Pažymint šią datą M. Mažvydo biblioteka ir suruošė parodą „Vincas Mykolaitis-Putinas: Nenoriu išnykti iš savo šviesiosios būties“. Parodos autorius – Nacionalinės bibliotekos Ryšių su visuomene skyriaus vyr. bibliotekininkas Darius Gudelis kviečia lankytojus apsilankyti šiose „salėse“/ tinklalapio: <http://senas.lnb.lt/Inb> puslapiuose: Biografija; Vinco Mykolaičio-Putino darbai; Vincas Mykolaitis-Putinas – vertėjas ir redaguotojas; Rašytojų atsiliepimai, literatūra apie Vincą Mykolaitį-Putiną ir jo kūrybą; Rankraščiai: Pažymėjimai, eilėraščiai, vertimai, konspektai ir laiškai; Fotografijų galerija; Vinco Mykolaičio-Putino kūryba muzikoje ir literatūriniuose įrašuose; Vincas Mykolaitis-Putinas teatro scenose ir lietuvių dailėje; Dokumentiniai filmai apie Vincą Mykolaitį-Putiną; Vinco Mykolaičio-Putino memorialinis butas-muziejus: Ramunė Šorienė. Ypatingi namai; Vytautas Martinus. Lietuvių romanas, parašytas pasaulio poeto; Robertas Keturakis „Aš nei vergas, nei karalius, tik žmogus“; Irena Kostkevičiūtė. Atsiminimai apie Vincą Mykolaitį-Putiną; Atminimo įamžinimas; Naudingos nuorodos.

Parodoje atspindėti svarbiausi rašytojo biografijos, kūrybos akimirkos, pristatyti mokslininkų, rašytojų straipsniai. Parodos lankytojai turės progą susipažinti su poeto parašytomis knygomis, vertimais, straipsniais, paskaityti jo eilėraščių, pasiklausyti įgarsintų kūrinių, pamatyti sukurtus dokumentinius filmus apie V. Mykolaitį-Putiną bei didelį pluoštą fotografijų.

V. Mykolaitis-Putinas gimė 1893 m. sausio 6 d. ūkininkų šeimoje, Pilotiškių kaime (Gudelių valsč, Prienų raj.). Jis turėjo dar šešis brolius ir dvi seseris. Vaikystė, nors ir be skurdo, nebuvo skaidri. Tėvas buvo labai griežtas, ambicingas, kieto charakterio. Motina jautresnė, švelnesnio būdo, niekada nerodydavo savo pykčio, šeimos reikaluose didelės įtakos neturėjo. Rašytojo šeima išsiskyrė iš kitų savo uždaramu ir šaltumu. Kaip rašė pats poetas savo atsiminimuose, šeimoje jie tarsi varžėsi vieni kitų, laisviau jausdavosi tarp samdinių ar šiaip svetimų žmonių.

Vincas dvi žiemas lankė Gudelių pradžios mokyklą, po to mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir baigęs keturias klases įstojo Seinių kunigų seminariją (1909).

Seiniuose patirti išpūdžiai aiškiai atsispindi romano „Altorių šešėly“ pirmojoje dalyje. Tai, ką seminarijoje patyrė Liudas Vasaris, iš dalies atitinka paties rašytojo nuotaikas. Būdamas antrajame kurse, jis įsitraukė į slaptą seminaristų lavinimosi būrelį. Ten studijavo Lietuvos istoriją, literatūrą, kalbą, ugdė savo literatūrinius ir mokslinius sugebėjimus.

Laikraštyje „Šaltinis“ 1911 m. pasirodė pirmasis rašytojo eilėraštis „Sursum corda“ („Aukštyn širdis“), pasirašytas Putino slapyvardžiu.

Būdamas uždaro būdo, V. Mykolaitis-Putinas dar jaunystėje pajuto savo vidinio pasaulio konfliktus su išoriniu. 1914 m. rudenį išiliepsnojęs Pirmasis pasaulinis karas tapo pirma lemtinga V. Mykolaičio-Putino gyvenimo posūkiu riba. Mokslas seminarijoje buvo užbaigtas paskubomis, su seminarijos dokumentais jis atsidūrė Sankt Peterburg, ten 1915 m. buvo išventintas į kunigus ir pradėjo studijuoti dvasinėje akademijoje.

Karo meto įvykiai ir studijos išvedė jauną poetą į platesnį pasaulį. Iš arčiau susipažino su rusų literatūros lobiais, meniniu gyvenimu, patraukė rusiškai rašančio lietuvių poeto J. Baltrušaičio kūryba. Čia arčiau susipažino su J. Baltrušaičio, F. Tiutčev, A. Fet kūryba, filosofų V. Solovjov, V. Ivanov ir A. Belyj darbais. Bendradarbiavo Sankt Pe-

Jubiliejinio ženklo autorius – dailininkas Jokūbas Zovė.

Vincas Mykolaitis-Putinas 1946 m. Iš Vinco Mykolaičio-Putino muziejaus rinkinių.

terburg lietuvių spaudoje, Cikagos „Vytyje“.

1917 m. Sankt Peterburge išleido pirmąjį lyrikos rinkinį „Raudoni žiedai“ kartu su poema „Kunigaikštis Žvainys“. 1918 m. rašytojas gavo Amerikos lietuvių Tautos fondo stipendiją, suteikiančią galimybę studijuoti Fribourg universitete, Šveicarijoje. 1918–1922 m. šiame universitete jis studijavo filosofiją, filosofijos ir meno istoriją, prancūzų kalbą ir literatūrą, psichologiją. Studijų metais V. Mykolaitis-Putinas subrendo kūrybiškai: parašė nemažai eilėraščių, sukūrė poetinę dramą „Valdovo sūnus“, mėgino jėgas novelistikoje, parengė literatūrinių straipsnių.

Rūpintojėlis

Dievuli mano, kas per šviesios naktys!
Ir kas plačių padangių per aukštumas!
O žvaigždės, žvaigždės! didelės ir mažos
Taip spindi, net graudu, Dievuli mano.

Išėisiu, sau tariau, ant lygaus kelio:
Ant lyg^aus kelio tai valia valuzė,
Ant lygaus kelio šviesiąją naktužę
Tai tik jaunam plačias dūmas dūmoti.

Bet kam gi tu, budrus Dievuli mano,
Prie lygaus kelio rūpestėliu rymai?
Prie lygaus kelio, kur vargų vargeliai
Vieni per dienas dūsaudami vaikšto.

Dievuli mano, ar gi mūsų godos
Tave prie kelio iš dangaus atprašė,
Ar gal tos šviesios rudenio naktužės
Tave iš mūsų žemės išsapnavo?

Priimki gi mane, budrus Rūpintojėli,
Prie lygaus kelio šiąnakt padūmoti. –
O kad aukštam danguj tos šviesios žvaigždės
Taip spindi, net graudu, Dievuli mano.

1926

Gavęs filosofijos daktaro laipsnį, 1922–1923 m. ruošėsi profesūrai Miunchen universitete, studijuodamas literatūros bei meno problemas. 1921 m. Lietuvoje įsisteigusi „Švyturio“ leidykla išleido iš karto du toms Putino raštų. Kritikai palankiai vertino naujus kūrinius.

Grįžęs į Lietuvą, V. Mykolaitis-Putinas 1923–1929 m. dirbo Lietuvos universiteto Teologijos-filosofijos fakultete Visuotinės literatūros katedros docentu.

Pasitraukdamas iš profesoriaus pareigų Lietuvos universiteto Teologijos-filosofijos fakultete ir pereidamas į Humanitarinių mokslų fakultetą, 1925 m. V. Mykolaitis-Putinas tarsi perkirto pirmąją grandinę, siejusią jį su klerikalinėmis institucijomis. Tuo metu jis jau rašė romaną „Altorių šešėly“, kuriame sprendė opius savo paties dvasinės evoliucijos klausimus ir kartu apibendrino tipiškus krašto kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo reiškinius. „Nežinau kitos lietuviškos knygos, kuriai jos cenzoriai ir kiti priešai būtų prilaužę tiek daug rykščių, o skaitytojai būtų dovanoję tiek daug maloningo dėmesio“, – parodoje rasite prozininko, literatūrologo, profesoriaus, socialinių mokslų daktaro Vytauto Martinkaus žodžius. Ir jis teisus.

1935 m. V. Mykolaitis-Putinas oficialiai atsiskakė kunigystės ir sukūrė šeimą. Rygoje susituokė su Emilija Kvedaraite. Už tai 1936 m. vasario 7 d. Vilkaviškio vyskupijos tribunolo sprendimu buvo degraduotas ir ekskomunikuotas. Tik 1966 m. konfesinės bausmės buvo atleistos. Labai reikšmingas šis dešimtmetis ir jo kūryboje. Pasirodžiusi jo lyrikos knyga „Tarp dviejų aušrų“, romanas „Altorių šešėlyje“, drama „Valdovo sūnus“ įėjo į lietuvių literatūros klasiką.

1933 m. V. Mykolaitis-Putinas buvo išrinktas Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininku.

1940 m. pradžioje kartu su Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakultetu persikėlė dirbti ir gyventi į Vilnių. Buvo išrinktas fakulteto dekanu ir į Vilniaus universiteto Bičiulių draugijos valdybą. V. Mykolaitis-Putinas pradėjo profesoriauti Vilniaus universitete, dėstė lietuvių literatūrą. 1944–1945 m. ir 1947–1949 m. vadovavo Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedrai. 1954 m. pasitraukė iš darbo universitete.

Isteigus LTSR Mokslų akademiją, V. Mykolaitis-Putinas buvo išrinktas jos nariu, 1941 m. tapo Lietuvių literatūros instituto direktoriumi. Šias pareigas laikinai ėjo ir po karo (iki 1946 m. pr.). 1954 m., pablogėjus sveikatai, V. Mykolaitis-Putinas pasitraukė į pensiją ir atsidėjo vien kūrybiniam darbui.

Vincas Mykolaitis-Putinas mirė 1967 m. birželio 7 d. Kačerginėje. Palaidotas Vilniaus Rasų kapinėse.

V. Mykolaitis-Putinas daug nuveikė ir vertimų srityje. Jis vertė klasikinę rusų poeziją, nuolat domėjosi A. Mickevičiaus kūryba. 1948 m. išėjo du stambūs A. Mickevičiaus darbai (lietuvių k.), kuriuos išvertė rašytojas – poema „Konradas Valenrodas“ ir „Krymo sonetai“. 1955 m. pasirodė A. Mickevičiaus „Rinktinė“, kur šalia anksčiau V. Mykolaičio-Putino išverstų kūrinių pateiktas poemos „Ponas Tadas“ I–IV dalių vertimas.

1924–1932 m. redagavo katalikų literatūros bei kultūros žurnalą „Židiny“, 1938 m. – literatūros, meno ir kultūros žurnalą „Dienovidis“.

Lankydami parodą apsilankysite ir Tauro g. Nr. 10, Vilniuje įsikūrusiame rašytojo memorialiniame bute-muziejuje. V. Mykolaičio-Putino namuose visuomet tvyrojo ypatinga kūrybinė aura, traukusi giminingos sielos žmones burtis prasmingiems susitikimams.

Muziejuje sukaupta apie 5,000 rodinių. Rinkinį sudaro autentiški rašytojo V. Mykolaičio-Putino baldai, asmeniniai daiktai, knygos, paveikslai, taip pat įvairi medžiaga, susijusi su rašytojo kūryba, gyvenimu ir asmenybe.

„Buvo laikas, kada V. Mykolaitį-Putiną mes praradome kone vienu akimoku. Ir Maironį. Ir Kudirką. Ir visa tai, ką galime pavadinti dvasios aura, kurioje ryškėja, kiek dar turime atminties, istorinių perspektyvų, žmogiškumo“, – rašo parodoje žinomas lietuvių poetas Robertas Keturakis. Gerai, kad pagaliau atėjo metas, kai mes suprato me, kokius pasaulinio grožio žiedus Lietuvos žemelė yra užauginusi. Tad įdomaus apsilankymo parodoje, kurią tikrai verta pamatyti.

Paruošė **Laima Apanavičienė**
pagal <http://senas.lnb.lt/Inb>

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Seime įteikti apdovanojimai už nuopelnus Vilniui ir Tautai

Apdovanojamas Romualdas Ozolas.

Gedimino Savickio nuotr.

Vilnius (ELTA) – Sausio 13 d. Parlamento galerijoje įteikti apdovanojimai už nuopelnus Vilniui ir Tautai. Medaliais „Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“ apdovanoti Vaidotas Antanaitis, Artūras Skučas, Kazimieras Motieka, Egidijus Bičkauskas, Romualdas Ozolas, Aleksandras Vytautas Dagys ir kiti. Apdovanojimų visuomeninė komisija aktyviai veikia jau trečius metus. Jos steigėjai yra M. ir J. Šlapelių muziejus, Krašto apsaugos bičiulių klubas, Vilniaus rotušė, Vilniaus ainių klubas. Apdovanojimus nemokamai sukūrė ir pagamino bei toliau šią visuomeninę veiklą visapusiškai remia įstaiga „Vizualinių komunikacijų studija“, kurios steigėjas Saulius Povilaitis yra ir apdovanojimų komisijos kancleris. Pernai prie komisijos prisijungė ir Nevyriausybinių organizacijų taryba, vienijanti dvidešimt veiklių visuomeninių organizacijų, daugelį metų sėkmingai stiprinančių mūsų šalies gynybines galias, skatinančių patriotizmą, puoselėjančių lietuviybę, krikščioniškąsias vertybes. Nuo 2009 m. įvairiuose patriotizmą ir tautinę tapatybę skatinančiuose renginiuose medaliais „Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“ jau pagerbta daugiau nei pusantro šimto asmenų, nusipelnusių Sostinei ir Tėvynei.

Jaunimo nedarbą padės spręsti Vokietijos pavyzdys

Vilnius (ELTA) – Naujoji Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė kovai su jaunimo nedarbu siūlo pasitelkti Vokietijos pavyzdį, kai jaunuolis lydimas nuo studijų iki darbo vietos. Socialinės apsaugos ir darbo ministrės vertinimu, šalies darbo biržos neatlieka tam tikrų funkcijų, jos turėtų ne vien tiktai registruoti bedarbius, neformaliai apmokytį, bet jauną žmogų sekti, stebėti jo pirmuosius darbo metus darbovietėje.

Ministrė pripažino, kad yra nemažai priemonių, kuriomis skatinamas jaunimo verslumas, palengvinamos jam galimybės įsidarbinti, tačiau šios priemonės nepakankamai efektyvios. Naujomis priemonėmis ji įvardino savanorystę bei mobiliąsias komandas, bandysiančias jaunus žmones įvesti į darbinę veiklą. A. Pabedinskienė sutiko pasigendanti nacionalinės jaunimo įdarbinimo strategijos – iki balandžio 1 dienos departamentai turės pateikti jaunimo užimtumo strategiją.

Ragina išsaugoti Sovietų okupacijos muziejų

Vilnius (BNS) – Grupė Lietuvos Seimo narių išreiškė palaikymą Gruzijai, kad nebūtų uždarytas Tbilisi esantis Sovietų okupacijos muziejus. Grupės pirmininkas Arvydas Anušauskas teigia, kad Gruzijos pastangos išlaikyti istorinę atmintį svarbios visoms valstybėms, išgyvenu-

sioms nusikalstamus totalitarinius režimus. Sovietų okupacijos muziejus Gruzijos sostinėje atidarytas 2006 m. Pernai po parlamento rinkimų Gruzijoje komunizmo šalininkai pareikalavo, kad Tbilisi būtų uždarytas Sovietų okupacijos muziejus ir pakeistas jo statusas.

Pernai Lietuvoje ištirta beveik 43,000 nusikaltimų

Vilnius (BNS) – Pernai prokurorai ir ikiteisminio tyrimo pareigūnai ištyrė 42,884 nusikalstamas veikas – daugiausia per Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį, sausio 14 d. pranešė Generalinė prokuratūra. Tai 20 proc. daugiau ištirtų veikų nei 2011 metais. Nusikalstamų veikų atskleidimas 2012 m. pasiekė 52 proc., užpernai šis rodiklis buvo 45 proc. 72 proc. baigtų ikiteisminių tyrimų truko iki 6 mėnesių. Anot prokuratūros, iki-

teisminio tyrimo trukmė nežymiai trumpėja.

Pasak generalinio prokuroro Dariaus Valio, teigiamų rezultatų duoda sugriežtinta ikiteisminių tyrimų terminų kontrolės tvarka, patobulinta tyrimų apskaita Informacinėje prokuratūros sistemoje, prokurorų specializavimas ir darbo krūvių vienodinimas, atliekami ikiteisminių tyrimų patikrinimai.

Sausio 13-oji – Pasaulinė migrantų diena

Vatikanas (BNS) – Šiais metais Pasaulinė migrantų diena yra minima sausio 13 d. Jos tema „Migracija – tikėjimo ir vilties piligrimystė“. Kasmet minima migrantų dieną, vos prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, įvedė popiežius Benediktas XV. Popiežiškosios migrantų ir keliaujančiųjų sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Antonio Maria Vegliò teigė, kad valstybių sienų už-

darymas nėra tinkamas būdas kovoti su nelegalia migracija, nes tai tik skatina kontrabandą ir prekybą žmonėmis. Reikia atsižvelgti į visų poreikius ir gerbti žmogaus teises. O viena iš opiausių problemų yra pabėgėlių padėtis Sirijoje. Sirijos kaimynės nesugeba pabėgėliams užtikrinti tinkamos pagalbos, todėl yra labai svarbus visos tarptautinės bendruomenės įnašas.

Prancūzija nepasiduos teroristų šantažui

Paryžius (Balsas.lt) – Po karinių veiksmų Malyje Prancūzijos prezidentas Francois Hollande nurodė pakelti terorizmo grėsmės lygį šalyje. Prezidentas taip pat pažadėjo sustiprinti saugumą viešosiose įstaigose ir visos šalies transporto sistemoje. Prancūzija tęsia karinę operaciją prieš sukilėlius Malyje, siekdama išstumti islamistų kovotojus, siejamus su „Al Qaeda“. F. Hollande teigia, jog

Malio prezidento prašymu Prancūzija yra pasiryžusi remti Malio kariuomenę kovoje, kurią jis vadina teroristine agresija, keliančią grėsmę visai Vakarų Afrikai. Tuo tarpu Somalyje prancūzų kariai nesėkmingai bandė išvaduoti jau trejus metus įkaitu laikytą Prancūzijos žvalgybos agentą, tačiau kariniai veiksmai patvirtina Prancūzijos pasiryžimą nepasiduoti teroristams.

Gruzijoje į laisvę išėjo 200 „politinių“ kalinių

Tbilisi (BNS) – Beveik 200 kalinių, kuriuos naujasis Gruzijos parlamentas laiko politiniais, sausio 13 d. išėjo į laisvę pagal amnestiją, kuriai kategoriškai nepritaria prezidentas Michail Saakašvili. Daugelis tų, kurie išėjo į laisvę, buvo areštuoti per protestus prieš M. Saakašvili 2011 m. gegužės mėnesį. Kiti buvo nuteisti už bandymus nuversti vyriausybę arba dėl šnipinėjimo Rusijai. Santykiai su Maskva buvo nutraukti po Rusijos ir

Gruzijos trumpo karo 2008 m. Parlamento žmogaus teisių komiteto pirmininkė Eka Beselija šiuos kalinius pavadino prezidento „asmeniniais nuteistaisiais“, kurie buvo įkalinti už nepritarimą jo vyriausybei. Tačiau M. Saakašvili perspėjo dėl rimtų pasekmių paleidus asmenis, kuriuos jis pavadino nusikaltėliais ir Rusijos šnipais. M. Saakašvili partija, kuri Gruzijos politikoje vyravo devynerius metus, dabar yra opozicijoje.

Estijos užsienio reikalų ministro siūlymas dėl dvigubos pilietybės

Talinas („Interfax“-BNS) – Estijos užsienio reikalų ministras Urm Paet siūlo įteisinti dvigubą pilietybę Estijoje gimusiems arba iš jos emigravusiems asmenims. Tačiau jis pasisakė prieš dvigubos pilietybės suteikimą asmenims, kurie piliečiais tapo natūralizacijos būdu.

Po Estijos nepriklausomybės atkūrimo natūralizacijos būdu Estijos

pilietybė buvo suteikta 20 procentų iš 1,3 mln. šalies gyventojų. Daugiausiai tai buvo rusakalbiai buvusios Sovietų Sąjungos gyventojai. Iki šiol Estijos pilietybės neturi maždaug 7 proc. jos gyventojų ir dar 7 proc. turi Rusijos pilietybę. Jeigu U. Paet planai bus įgyvendinti, šie asmenys neteks galimybės prašyti dvigubos pilietybės.

Rusai protestuoja prieš draudimą įsivaikinti

Maskva (BNS) – Tūkstančiai demonstrantų sausio 13 d. Maskvoje dalyvavo protesto demonstracijoje „Maršas prieš niekšus“ – prieš draudimą amerikiečiams įsivaikinti rusų vaikus. Kremliaus kritikai mano, kad našlaičiai tapo prezidento Vladimir Putin vyriausybės politinio ginčo įkaitais. Mitinge kai kas skandavo „Gėda!“ ir „Putin yra niekšas!“, kai kas laikė plakatus su užrašais, smerkiančiais parlamentarus, kurie pritarė įstatymui dėl minimo draudimo. Kaip nurodoma, eitynėse Maskvos centre dalyvavo apie 10,000 žmonių, bet opozicijos atstovai sakė, kad į demonstraciją susirinko nuo 30,000 iki 50,000 protestuotojų. Per mitingą buvo sulaikyti devyni žmonės.

Draudimas, kuris įsigaliojo sausio 1 dieną, parlamente buvo priimtas reaguojant į JAV įstatymą, vadinamąjį Magnicki aktą. Jis draudžia išduoti vizas rusams, kaltinamiems žmogaus teisių pažeidimais, ir išal-

Protestai Maskvoje.

ELTA nuotr.

domos jų sąskaitos Jungtinėse Valstijose. Kritikai sako, kad draudimu iš tikrųjų nubaudžiami rusų vaikai, o ne JAV vyriausybė, nes sumažėja vaikų tikimybė ištrūkti iš perpildytų vaikų namų.

ŠVENTADIENIS

Kristaus Krikštas Šlovingosios Dvasios išsiliejimas

KUN. VYTENIS VAŠKELIS

„Nuo Tavo kvėpavimo prasiveria dangus ir žemė. Tavo septynių dienų darbas išsipildo priešais mūsų akis spindinčioje šviesoje. Milijonai Tavo kūriniių liaupsina Tave, ir Žmogaus Sūnus sėdi saulėje!” – taip prancūzų poetas Paul Claudel Sekminių himne išaukštino nepakartojamą Dievo Dvasios veikimą. Ir nors šį sekmadienį švenčiame ne Šventosios Dvasios atsiuntimo iškilmę, bet Kristaus Krikštą, tarp šių švenčių tikrai yra daug panašumų.

Tas, kuris kitus krikštija Šventąja Dvasia ir ugnimi (Lk 3, 16), kuris ne tik įsteigia Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentus, dalina save per Eucharistijos šventimą ir teikia Dvasią be saiko (Jn 3, 34) tiems, kurie trokšta Dievo bei Jo malonių kaip ištroškusi elnė gėlo vandens, pats Jordano upėje krikštijasi, idant, sulaukęs apie trisdešimt metų, išvystų atsivėrusį dangų ir, nužengiant šlovingosios Trejybės trečiajam Asmeniui ant Sūnaus, išgirstų, kad Juo gėrisi Tėvas, kuris patvirtina Jam visos savo meilės primatą.

Tad jeigu švenčiausiasis Jėzus, kaip giliausias šulinys buvo užtvindytas beribe meilės Dvasia, kad galėtų žmonijos išganymo misiją, ypač kybdamas ant kryžiaus, kilniausiai iki galo užbaigti prisikeldamas iš numirusių, taip ir mes – Jo Bažnyčios nariai – turime suvokti, kad, nors Išganytojas savo kraujo ir gyvybės kaina jau visus žmones yra išgelbėjęs, bet dabar viskas priklauso nuo kiekvieno žmogaus asmeniškai. Jei antai asmuo atmeta Kristų ir Jo mokslą, didžiudamasis, kad gyvenime pasinaudojo savo laisve rinktis tuos dalykus, kurie yra šio pasaulio vien kūniškų malonumų ir pramogų dievaičiai. Jis apmaudžiai klysta, nes tikroji jo laisvė buvo išprausta į stereotipinius, rafinuotos savimeilės siaurus melo rėmus, kuriuos „išsprogdinti” gali tik Kristaus tiesos branduolinės šviesos srautai.

Tačiau kad pradėtų keistis aplinkinių vidus, turime patys taip mąstyti ir gyventi, kad dieviškąsias tiesas vis labiau brangintume nei savašias. Rašytojas Marcelino Iragui Redin, OCD rašo apie žmogaus sąmonės nubudimą, kuris yra Šventosios Dvasios dovana: „Protas gali jums teigti, jog esate tiesos savininkai, jog visi, kurie su jumis nesutinka, klysta. Tačiau tai yra jūsų tiesa, nuo kurios išsilaisvinsite tik tada, kai suvoksime, kad Tiesa yra nepalyginamai didesnė, nei žmogaus protas gali aprėpti. Tiesa, kaip ir Tiesos Dvasia (plg. Gal 4, 6), gyvena širdyje. Būtent ten, padedami Šventosios Dvasios, ir turite jos ieškoti. Ir ten tikrai ją rasite.”

Ne savo prigimtiniu protu, bet tiktai maldos veikiami ir malonės iš aukštybių remiami, galime suvokti, jog Dievas Tėvas mums teikia išmintį ir apreiškimo Dvasią, kad atvertų mums širdies akis ir mes pažintume dieviškos tiesos didybę, kurios viršūnė yra Kristus – Galva Bažnyčios – visos esaties pilnatvė (plg. Ef 1, 17–23). Tada Dievo Dvasios apšviesti ne tik nuolankiau vertinsime asmeninio proto gebėjimus, suprasime, kaip kartais lengvai mūsų mintis „apsėda” įvairiausios informacijos srautai, bet stengsimės budėti, kad leistumės vedami Dievo Dvasios įkvėpimų (Rom 8, 14), idant visas mūsų mąstymas kaskart labiau panašėtų į Kristaus mintis.

Reguliarus ir maldingas Dievo žodžio apmąstymas iš pagrindų atnaujina mūsų dvasios šventoves, nes tarsi iš monotonijos snaudulio pažadina mas mūsų vidinis žmogus, kuris tolydžio auga, gerdamas Šventosios Dvasios meilės gaivinancios rasos lašus.

Vienas misionierius per maldą savo širdyje juto Viešpaties Dvasios vidinę inspiraciją, kuri jį mokė keisti gyvenimo būdą. Jis savyje girdėjo, jog, norint visada išlaikyti kūną klusnų sąžinės bei proto balsui, reikia, užuot ilgai popietės metu meldusis, pailsėti ir kasdien skirti laiko Šventojo Rašto apmąstymui. Kai jis pradėjo tai daryti, dvasinio gyvenimo rezultatai tapo daugiau nei akivaizdūs. Nepaliaukime kviesti į savo širdis Tiesos Dvasią, kuri išstumia bet kokią apsikraus melo vingrybę ir atnaujina mumyse Krikšto veikimą.

Bernardinai.lt

Kristaus krikštas. Bartolomé Esteban Murillo, apie 1655 m.

SPORTAS

Lietuvos sporto veikėjo P. Karoblio viešnagė Hawaii

Vilnietis prof. Povilas Karoblis – Pearl Harbor istorinėje vietovėje.

EDVARDAS ŠULAITIS

Nusipelnęs Lietuvos treneris, Lietuvos olimpinės akademijos prezidentas prof. Povilas Karoblis savo 81-ąjį gimtadienį atšventė toli nuo tėvynės – Hawaii, kur prieš Naujuosius metus trumpai paviešėti atvyko su savo šeimos nariais.

Hawaii gyvenančio bičiulio Sauliaus Sasnausko dėka su šiuo žymiu sportininku, treneriu ir sporto mokslininku, 2013 m. pradžioje viešėjusius Hawaii, pavyko pakalbėti telefonu. Kaip sakė prof. Karoblis, tokio krašto kaip Hawaii jis dar nebuvo matęs, nors ir yra tekę daug kur keliauti. P. Karoblis papasakojo ir apie savo ilgametę sporto veiklą, kurią plačiai aprašė pernai išleistoje knygoje „Tūkstančiai valandų sportui”.

Sasnauskas, kurio namuose P. Karoblis viešėjo 10 dienų, aprodė svečiui daug įdomių vietų, nuvežė ir į Pearl Harbor, kuris dabar yra tapęs žymia turistine vieta, traukiančia keliautojus iš viso pasaulio. P. Karoblis aplankė Polinezijos kultūros centrą, Hawaii jau seniai gyvenantį prof. Joną Starkų, dar vis besidarbuojantį vietos universitete. Svečias iš Lietuvos dalyvavo ir rusakalbių surengtame Naujųjų metų sutikime, kur buvo

ir būrelis lietuvių (jų Hawaii gyvena nedaug). Iš Hawaii P. Karoblis išvyko pas savo dukrą, kuri gyvena Florida, o iš ten pajudėjo į namus Vilniuje.

Kalbant su profesoriumi, nemažai sužinojau apie jo praeitį, a. a. žmoną Feliciją, kuri buvo žinoma Lietuvos bėgikė ir trenerė. P. Karoblis Vilniaus edukologijos universitete (anksčiau – Vilniaus Pedagoginis universitetas) yra išdirbęs net 56 metus, o katedros vedėju – 28-erius. 24 metus jis dirbo Lietuvos lengvosios atletikos treneriu. Profesorius buvo nepamainomas įvairiausių varžybų komentatorius, parašė 48 knygas.

P. Karoblis skaitė paskaitas Florida valstijoje, Montreal mieste, įvairiuose Europos universitetuose, kur jis būdavo mielai laukiamas ir gerbiamas. Kaip jau minėta, prieš pusmetį knygų rinkoje pasirodė 413 puslapių P. Karoblio knyga „Tūkstančiai valandų sportui”. Ją profesorius paskyrė amžinybėn išėjusiai žmonai Felicijai, dukroms, universiteto dėstytojams, studentams ir Lietuvos olimpinės akademijos nariams. Šioje knygoje paskelbta nemažai jo anksčiau spausdintų rašinių, yra ir kitų Lietuvos žurnalistų straipsnių.

Prof. P. Karoblis su vietiniais lietuviais gėrisi Hawaii gamta.

S. Sasnausko nuotr.

Kultūrinē veikla Gross Hesepe DP stovykloje

1946–1948 m.

2

PRANAS ZARANKA

Vyrų choras, vad. Antanas Arminas, 1946 rugsėjo 8 d.

Tiek mokyklos, tiek organizacijos rengė vaidinimus, įvairius minėjimus, dalyvavome ir Bendruomenės (tais laikais dar ir Tremtinių Bendruomenė vadintos) renginiuose.

Veikė ir Dailės studija, kuriai vadovavo dail. Vl. Stančikaitė-Abraitienė. Studiją lankė 11 mokinių. Studija padėdavo ruošti spektakliams dekoracijos, kaukes, papuošimus. Ypač paslaugus buvo dail. Igor Ferdinando, prisistatęs esąs estas, Leningrado teatro dekoratoriaus padėjėjas. Trečias lektorius buvo Br. Grikenis, Utenos gimnazijos piešimo mokytojas.

Kun. Eduardas Petrelevičius, pilnas idėjų, paragino steigti amatų kursus. Kiek pamenu, buvo automechanikų, elektromonterių, siuvimo, šoferių kursai. Jiems vadovavo sričių specialistai. Tačiau į Ameriką atvykę kai kurie „automechanikai“ dirbo siuvyklose...

Pirmi žvilgsniai ir žingsniai į sceną

Gimiau ir 15 metų gyvenau Leliūnų parapijos namuose – špitolėje, kur jau mano atminime buvo įrengta salė. Ten repetuodavo Leliūnų dramos mėgėjai, kuriems sufleruodavo mano sesuo Stasė. Tai ir aš ten ant tokio mažo suoliuko sėdėdavau ir per repeticijas, ir per spektaklius. Tik jau 12 metų sulaukęs pajutau, kad negražu be bilieto lįsti į salę... Nors turėjau teisę, nes mūsų kambaryje grimuodavosi artistai.

Deklamavau ir vaidinau angelai-
čių vaidinimuose, su draugu Juzyte

net tokią mažą komedijėlę sukūrėme. Jis buvo fotografas, o aš kaimietis, atėjęs „nusimušt“. Klausiau, ar skaudės... Juzytė buvo pasidirbdinęs trikojį fotoaparata, tik, betaisydamas mano pozą, kažkaip užkliudė trikojį, tas virto, aš bėgau gelbėti, fotografas mane raminti, aš atbulas grįžau į savo kėdę, primyniau tėtės sėrmėgos skverną ir virtau aukštieľninkas. Žiūrovai leipo juokais, o mes, autoriai ir aktoriai, džiaugėmės neplanuota scena. Vaidinau ir gimnazijoje, net vaidybininkų būrelio pirmininku buvau išrinktas.

„Dvi širdys”

Pradžiugau, kai gimnazijos muzikos mokytojas Antanas Arminas, vedęs mišrų LTB chorą, beveik sirgęs kompozitoriaus liga ir mėgęs vaidybą, pakvietė ir mane vaidinti Senelį K. Vaitkevičiaus dramoje „Dvi širdys“. Premjera įvyko 1946 m. rugsėjo 15 d. Nuotraukoje matau 18 aktorių su režisieriumi Arminu ir dekoratoriumi Ferdinando. Vaidino: J. Jarašienė, V. Kazlauskas, O. Baukienė, A. Paulavičius, D. Inkrataitė, P. Zaranka, T. Serapinas, A. Brazdeikis, D. Stukas, S. Duobaitė, M. Nausėdaitė, G. Keblerytė, M. Žvilūtė, Dėdinienė, Dabužinskas, Pusdešrienė, Balkauskas ir Vengrys. Dalis jų buvo dainininkės, nes dramoje buvo ir dainų.

„Kalėdų karalaitė”

Jono Gailiaus pjesę „Kalėdų karalaitė” 1935 m. Leliūnuose su an-

Dramos „Dvi širdys“ veikėjai.

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
 Akių ligos – chirurgija
 150 E. Huron, Suite 1000
 Chicago, IL 60611
 Valandos susitarus
 Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
 Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
 Sustarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

MITYBININKĖ

DR. VILIIJA R. KERELYTĖ
6420 West 127th St. Suite 106
Palos Heights, IL 60463
708-239-0909;
nutritionow6420@att.net
Valandos:
pirm.–ketv. 10 val. r. – 4 val. p. p

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Apsilankykite „Draugo“

**internetinėje
svetainėje**

www.draugas.org

gelačiais pastatė mano sesuo Stasė. Aš vaidinau Pauliuką Mikutį, nukirtusį Karalaitės miške Eglutę ir pakliuvusį nykštukų teisman. Tik jo geri darbeliai, meilė mamai ir sesutei jį išgelbsti nuo pasmerkimo. Išryškėja vyriausio teisėjo Trupinėlio žiaurumas, todėl jis pažeminamas. Kai jis nori keršyti, bando pavogti Mikučių šeimos eglutę, jį užtinka Miškinis – miško sargas. Šeimą aplanko Karalaitė su snieguolėmis ir palyda, Trupinėlis atsiprašo, viskas baigiasi gerai.

1943 m. mokytojaudamas Skiemonyse tą pjesę režisavau, netgi kai kuriuos kostiumus iš Leliūnų atsivežiau. 2009 m. netyčia internete radęs savo mokinės Aldonos Pilkaitės straipsnį apie anų laikų mokyklą, pradėjau su ja susirašinėti. Ji prisimena vaidinusi Pauliuko sesutę Rožytę. Vaidinti jai patiko ir vėliau tapusi mokytoja mėgusi vaidinti ir mokinius ruošti scenai, režisuoti.

Bus daugiau.

Lietuviški ir latviški skirtumai

Atkelta iš 3 psl.

operatyviau už lietuvius savųjų omonininkų „žygdarbius“ atkleidusi oficialioji Ryga nūnai drąsiai, principingai, kryptingai imasi šių dienų aktualijų. Štai kad ir latviškojo „Parex“ banko bankroto byla. Rusiškoje spaudoje – gausu pranešimų, kokių „ižūlių“ priemonių ketina griebtis latviška teisėsauga, aiškindamasi, kas kaltas dėl šio banko lėšų iššvaistymo. Rusija rimtai susirūpinusi, nes oficialioji Ryga planuoja persekioti ne tuos, kurie jai kenkė prieš 20 metų, o tuos, kurie jai nuostolių atnešė maždaug prieš trejetą metų ir tų nuostolių neketina gražinti šiais, 2013-iais, metais.

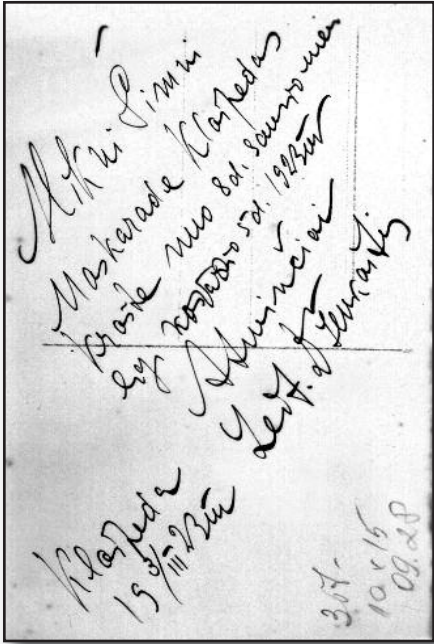
Kai kurie rusiški leidiniai teigia, jog Latvija artimiausiu metu pasiruošusi priimti savąjį „Magnickio įstatymą“. Tiesa, su žmogaus teisių gynimu latviškas dokumentas būtų nesusijęs, tačiau Rusijai jis – ne mažiau

skaudus. Mat Latvijos īstatumu leide-
ju pastangomis bus īvesti apribojimai
rusu valdininkams ir verslininkams,
kurie šandien trukdo paimti aktyvus
iš žinomo „Parex” banko skolininku –
Rusijos pilieču. *Persona non grata*
Latvija ruošiasi paskelbti ne buvu-
sius, o šandien aktyviai veikiančius
politikus, verslininkus ir teisėjus. Į
sarašu bus ītraukti ne tik „Parex
banko” lešu išsivaistę Rusijos versli-
ninkai, bet ir Rusijos politikai bei tei-
sėjai, akivaizdziai trukdantys objek-
tyviam bylos tyrimui.

Taigi kodėl latviams pavyko nu-
bausti Rygos omonininkus operaty-
viau nei Lietuvos prokurorams – per-
sekioti Vilniaus omonininkus? Šis
klauskimas – vis dar be atsakymo.
Liūdniausia, kad Lietuvoje nėra nei
politinės valios, nei teisiųjų mecha-
nizmų, kurie padėtų rasti atsakymus
į tokius nepatogius klausimus.

Leitenanto J. Dženkaičio nuotrauka ir įrašas savo vairuotojui Mikui Šimui, prisimenant įvykius Klaipėdos krašte, 1923 m. kovo 19 d.

Lietuvos vyriausybės atstovas A. Smetona atvyko į Klaipėdą. Už vairo – biržietis Mikas Šimas.

Klaipėdos sukilėliai iš Biržų

arba kaip biržietis M. Šimas A. Smetoną vežiojo

ANTANAS SEIBUTIS

Sausio 15-oji – Klaipėdos diena. Tą 1923 metų dieną, prieš 90 metų, Lietuvos remiami sukilėliai užėmė Prancūzijos laikinai administruojamą Klaipėdą, ir miestas atsidūrė Lietuvos sudėtyje.

Dar 1918 m. lapkričio 30 d. Prūsų Lietuvos tautinė taryba buvo paskelbusi Tilžės aktą dėl Mažosios ir Didžiosios Lietuvos susijungimo. 1920 m. vasario 21 d. ta pati taryba paragino prijungti Klaipėdos kraštą prie Lietuvos, o po savaitės jos atstovai buvo kooptuoti į Lietuvos tarybą. 1921 m. lapkričio 11 d. Lietuvos Steigiamasis seimas nutarė prijungti Klaipėdą prie Lietuvos. Šį nutarimą įgyvendinti ėmėsi 1922 m. gruodžio 22 d. sudarytas Vyriausiasis Mažosios Lietuvos gelbėjimo komitetas, kuris 1923 m. sausio 9 d. pradėjo sukilimą, o sausio 19 d. paskelbė Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos deklaraciją.

Klaipėdos sukilimas – Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos karinė akcija. Remiantis garsaus lietuvių rašytojo Vinco Krėvės atsiminimais, pirmiausia planai sukurti sukilimo regimybę kilo 1922 m. lapkričio 16 d. Šaulių sąjungos centro valdybos posėdyje. Vėliau su ja buvo supažindintas ministras pirmininkas Ernestas Galvanauskas, kuris šį

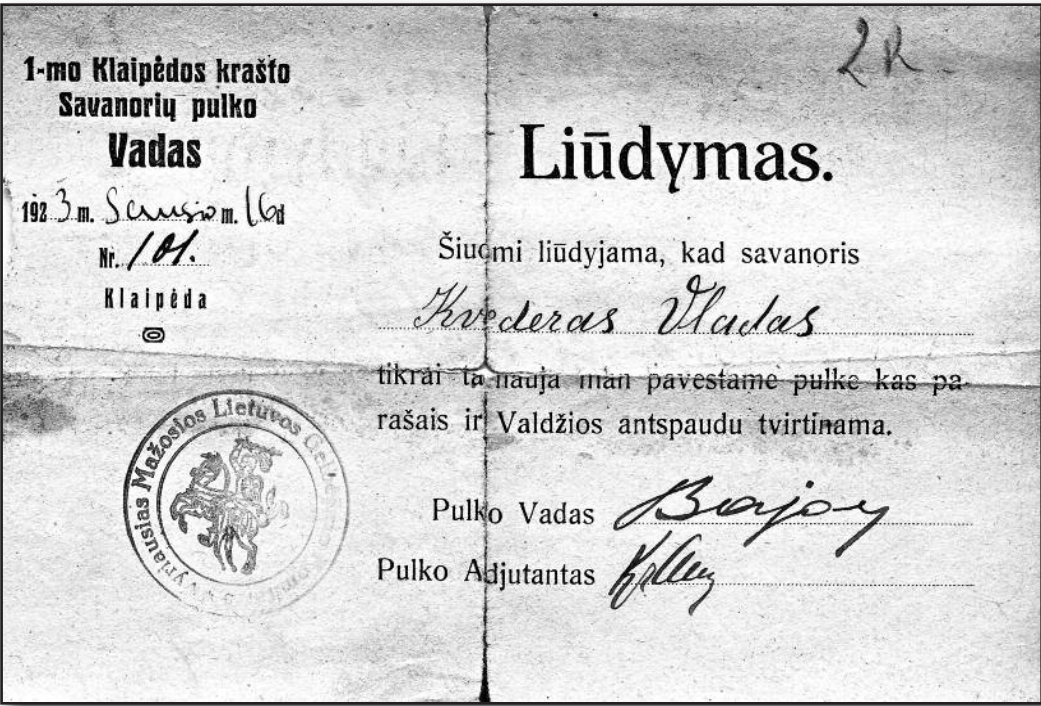
klausimą iškėlė lapkričio 20 dieną Ministrų kabineto posėdyje.

Lietuvos kariuomenės generalinis štabas buvo įpareigotas paruošti konkretų sukilimo planą, organizuoti jį pavesta Šaulių sąjungai ir jos vadovui V. Krėvei, kurie pralaimėjimo atveju turėjo prisiimti ir atsakomybę. Sukilimo vadu buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės kontržvalgybos viršininkas Jonas Polovinskas, gavęs Budrio pavardę.

...

1923 m. sausio įvykiuose Klaipėdos krašte dalyvavo ir keletas iš Biržų krašto kilusių žmonių. Kapitonas Jurgis Atstupėnas (1894–1968), Kauno 2-ojo atšargos bataliono kulkosvaidžių komandos viršininkas, netgi ten buvo sužeistas, pasak sesers Liucijos Atstupėnaitės-Pakamorienės, į šlaunį.

Ilgametis Biržų apskrities savivaldybės raštininkas Vladas Kvedaras 1921–1940 m. dirbo apskrities savivaldybėje sąskaitininku-raštininku. 1923 m. sausio 15 d. – 1923 vasario

Liudijimas, kad V. Kvedaras yra 1-mo Klaipėdos krašto Savanorių pulko karys, 1923 m. sausio 16 d.

20 d. dalyvavo Klaipėdos krašto sukilime, tarnavo savanoriu Klaipėdos krašto 1 pėstininkų pulke, 1925 m. gavo teisę nešioti Klaipėdos sukilimo ženklą.

Klaipėdos krašto įvykiuose dalyvavo ir 1899 m. Biržų valsčiuje gimęs Antanas Zubavičius. 1918 m. savanoriu įstojęs į Lietuvos kariuomenę, jis tarnavo Vilniaus komendantūroje, 5-ojo pėstininkų Kęstučio pulko septintoje kulkosvaidžių kuopoje, dalyvavo kovose su visais Lietuvos priešais. Išėjęs į atšargą, Zubavičius, jau kaip Šaulių sąjungos Biržų rinktinės savanoris, dalyvavo Klaipėdos krašto sukilime ir išvadavime 1923 metais. 1923 m. liepos mėnesį už narsą ir didvyriškumą Klaipėdos sukilimo metu Zubavičius apdovanotas dviem – 1-ojo ir 2-ojo laipsnių – Vyties Kryžiais. Klaipėdos sukilime teko daly-

vauti ir iš Biržų krašto, Vinkšninių kaimo, kilusiam, kariuomenėje automobilį vairavusiam Mikui Šimui. Jis Autobatalione tarnavo vairuotoju, o 1923 m. sausio 8-ąją, kartu su Autobataliono kuopos vadu, iš Vilkaviškio apskrities kilusiu leitenantu Juozu Dženkaičiu, buvo komanduotas į Klaipėdos kraštą. Šimui teko garbė Klaipėdoje vežioti ir Lietuvos vyriausybės ypatingu atstovu Klaipėdos krašte sausio 20-ąją paskirtą buvusį 1919–1920 m. Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną.

Iš įvykių Klaipėdos krašte Šimui liko gražus prisiminimas – jo viršininko leitenanto Dženkaičio padovanota nuotrauka su įrašu kitoje pusėje: „Mikui Šimui, Maskarade Klaipėdos krašte nuo 8 d. sausio mėn. ligi kovo 5 d. 1923 m. Klaipėda. Atminčiai. 19 03 1923. Leit. Dženkaitis”.

V. Kvedaras turėjo teisę nešioti Klaipėdos sukilimo ženklą, 1925 m. sausio 15 d.

Birutė Peleckienė, gyvenanti **Chicago, IL**, užsiprenumeravo „Draugą“ dar metams ir kartu paaukojo laikraščiui 50 dol. Nuosirdžiai Jums dėkojame už paramą.

Aldona Prapuolenytė, gyvenanti **Putnam, CT**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Labai Jums ačiū už paramą.

Lietuva nusilenkė Sausio 13-osios didvyriams

Žurnalistas J. Girdvainis apklausė beveik 200 žmonių.

Renginio dalyviai vos tilpo bibliotekos salėje.

A. Vaškevičiaus nuotr.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Visą praėjusį savaitgalį Lietuvoje vyko renginiai, skirti paminėti kruvinuosius 1991 metų sausio 13 dienos įvykius. Tą dieną prie Televizijos bokšto nuo sovietų agresijos žuvo 14 Lietuvos žmonių, dar šimtai buvo sužeista. Minint 22-ąsias tų įvykių metines, vyko minėjimai, žuvusiųjų pagerbimas, naujų leidinių, skirtų prisiminti tas dienas pristatymas.

Minėjimo dienomis ne viename Lietuvos mieste surengtas žurnalisto Juozo Girdvainio dokumentinės knygos „Dainuojanti revoliucija Vilniaus barikadose“ pristatymas. Įspūdingos apimties albume – tų tragiškų sausio dienų liudijimai, įvairių žmonių prisiminimai, daug dokumentinės medžiagos, nuotraukų. Į knygos pristatymą Marijampolės viešojoje P. Kriaučiūno bibliotekoje susirinko tiek žmonių, kad organizatoriams teko ieškoti papildomų kėdžių, ir vis tiek nemaža dalis jaunimo turėjo stovėti. Sugiedoję Lietuvos himną ir tylos minute pagerbę visus žuvusiuosius tą Sausio 13-ąją, renginio dalyviai išklaušė Vytauto Didžiojo universiteto studento Simono Juzavito pranešimo „Kuo reikšminga Sausio 13-oji šiandienos Lietuvai?“

Jaunas istorijos specialybės studentas sakė, kad šiandien mes dažnai jau nebemokame džiaugtis tuo, ką turime, nevertiname tada sudėtų aukų ir jų artimųjų skausmo, kuris, bėgant metams, nemažėja. Marijampolietis studentas Rimantas Juknevičius taip pat savo gyvybę paaukojo tą naktį, kai jį mirtinai sužalojo okupantų kulka. Minėjime dalyvavo ir jo tėvai, kuriems ši diena – ir skaudžios netekties diena. Renginio išvakarėse pasirodė dar viena nedidelė knyga apie Rimantą Juknevičių, kurio vardu pavadinta viena Marijampolės gatvė.

Knygos autorė – žinoma Marijampolės pedagogė ir kraštotyrininkė Danutė Vidrinskienė, daug metų dirbusi su Juknevičiaus motina vienoje iš miesto mokyklų. Naujosios knygos pratarinėje autorė rašė, kad jau anksčiau yra pasirodę leidinių apie kitus Sausio 13-ąją žuvusius didvyrius, o medžiagos apie Rimantą buvo sukaupta nemažai, daug nuotraukų, dokumentų perdavė ir jo tėvai. Naujoji knyga – dar vienas liudijimas apie baisius tų dienų įvykius, kurių negalima pamiršti.

Leidinio „Dainuojanti revoliucija Vilniaus barikadose“ autorius Girdvainis pasakojo, kad medžiagą

po kruvinosios nakties jis rinko negalvodamas, kad kada nors išeis knyga, kuri pasirodė tik praėjus dviem dešimtmečiams po įvykių. Iš viso buvo apklausta beveik 200 tų dienų liudininkų, surinkta daugybė medžiagos, o knygai atrinkta tik tai, kas autoriui atrodė labiausiai svarbu. „Kiekvienam iš savo pašnekovų – to meto politikams, laisvės gynėjams, savanoriams, prokurorams – pateikdavau po 14–18 įvairių klausimų, iš kurių svarbiausias – kur jie buvo ir ką veikė tą sausio 13-ąją. Buvo labai įdomūs pašnekesiai ir su tuometčiu Vilniaus meru Juozu Bernatoniū, ir su Generaliniu prokuroru Artūru Paulausku, kuris tada, kai kalbinau, buvo Seimo pirmininkas. Daug ką teko prisiminti ir priminti, kai ką gal net įvertinti iš naujo. Tokie liudijimai yra labai svarbūs“, – įsitikinęs knygos autorius.

Parlamento gynėjas, tuometis Kauno rinktinės vadas Vitalijus Straleckas taip pat papasakojo daug įdomių detalių iš tų dienų įvykių, prisiminė, kokios nuotaikos buvo Parlamente, kai visi laukė jo puolimo. Ir jis, ir daugelis kitų yra įsitikinę, kad Parlamento puolimas neįvyko tik todėl, kad ten buvo daugybė paprastų Lietuvos žmonių, pasiryžusių apginti teisėtai valdžią ir tuo pačiu savo bei tėvynės laisvę. Straleckas pasakojo apie tai, kaip kruvinųjų įvykių išvakarėse buvo bandyta pulti Parlamento rūmus – tai darė rusakalbiai organizacijos „Jedinstva“ aktyvistai. Kariškis prisiminė, kad iš pradžių jėgos buvo nelygios, bet gelbėjo tai, kad pro Parlamento duris į vidų galėjo įsiveržti vos po 4 asmenis, tad buvo įmanoma juos sulaikyti vandens patrankomis ir kitomis priemonėmis. Dar po poros dienos prasidėjo daug baisesnį įvykių.

„Sakau labai atvirai – jei Parlamentas būtų puolamas, būtume atsilaikę gal kokias 15 minučių. Tą supratome ir su tuo buvome susitaikę. Kunigas Robertas Grigas tomis valandomis jau klausė išpažinčių, ramino žmones, sakė, kad jų auka nebus beprasmė. Visi žavėjomės to žmogaus ramybe ir sugebėjimu raminti kitus. Visi laukėme puolimo, jau norėjosi, kad viskas būtų greičiau, bet, auštant rytui, supratome, kad kažkas pasikeitė“, – tas dienas ir valandas prisiminė kariškis.

Jis papasakojo, kad Parlamento stogas buvo užminuotas, puolimui buvo ruošiamasi. Gynėjai turėjo šautuvų, vieną kulkosvaidį, bet, aišku, su tokiais ginklais pasipriešinti iki dantų ginkluotiems specialiosios

paskirties OMON būrio smogikams buvo galima trumpai. Apie tai, kad Parlamento gynėjai būtų atsilaikę tik 15–20 minučių, šiomis dienomis liudijo ir Aukščiausiosios Tarybos gynimo štabui vadovavęs pulkininkas Jonas Gečas bei AT apsaugos vadovas, vienas iš Sąjūdžio kūrėjų Artūras Skučas, neseniai išleidęs prisiminimų knygą „Pėstininko užrašai“. „Mes ruošėmės priešintis, kad nepasikartotų 1940-ųjų įvykiai, ir įrodyti, kad tauta dvasiškai yra labai stipri. Prie Parlamento buvę paprasti Lietuvos žmonės, suvažiavę iš įvairių vietų, tą laisvę apgynė ir išsaugojo. Iki šiol nepamiršau ir jau nepamiršiu tų moterų ar pagyvenusių vyrų, taip pat jaunų veidų“, – jaudindamasis pasakojo parlamento gynėjas Straleckas.

Šiomis dienomis paskelbta, kad prokurorai 81 asmeniui Sausio 13-osios byloje rengiasi pareikšti įtarimus. Tarp šių asmenų – Sovietų Sąjungos gynybos ministerijoje tada atsakingas pareigas ėję asmenys, tie, kurie dalyvavo 1991 metais puolant ir užimant svarbius objektus, kiti jiems talkinę žmonės. Šią bylą sudaro apie 700 tomų medžiagos. Įtariamais asmenys gyvena užsienyje, daugiausia – Rusijoje ir Baltarusijoje, kurios atsako kaltus asmenis išduoti. Tokį bylos postūmį teigiamai įvertino ir

Naujojoje knygoje – autentiški liudijimai.

pirmasis po Nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos vadovas, europarlamentaras Vytautas Landsbergis. „Tai yra nuoseklus darbas, tai džiugina, kad vis dėlto darbas padarytas. Tai reikia vertinti labai teigiamai“, – sakė jis, pridurdamas, kad didžiausias postūmis šioje byloje buvo, kai 2010-aisiais įtarimai buvo perkvalifikuoti pagal straipsnį, kuris numato atsakomybę už tarptautinės teisės draudžiamą elgesį su žmonėmis ir kuriam netaikoma senatis.

Rimanto Juknevičiaus tėvai tą naktį neteko studento sūnaus.

Dr. Žydrūno Gimbuto mylimam

A † A
TÈVELIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **JAV LB Lemont apylinkės Socialinių** reikalų skyrius trečiadienį, sausio 16 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą, kur bus rodomas Lietuvos TV filmas „Seda“ iš ciklo „Mūsų miesteliai“ ir trumpas muzikinis filmukas.

■ **Sausio 20 d., sekmadienį, 12:30 val.** p. p. vyks visuotinis Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos susirinkimas. Programoje – misijos gyvenimo vaizdai, finansinė apžvalga, sielovadinės ir kitos veiklos santrauka, misijos tarybos narių bei bendradarbių pasisakymai, dalyvaujančiųjų siūlymai, klausimai, pastabos, patarimai. Misijos tarybą reikės papildyti bent dviem nariais. Galintys ir norintys prisijungti gali kreiptis į misijos raštinę.

■ **Sausio 20 d. Pasaulio lietuvių cent-**re, Lemont, 9 val. r. posėdžių kambaryje rengiamas organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ narių susirinkimas. Kviečiami visi, susidomėję organizacijos darbu.

■ **Vasario 2 d., šeštadienį, Gen. T. Dau-**kanto jūrų šaulių kuopa Pasaulio lietuvių centre, Fondo salėje ruošia šv. Valentino meilės ir draugystės vakarą. Pradžią – 7 val. v. Nuotaikinga muzika, dovanos, šokiai neleis liūdėti. Veiks baras. Daugiau informacijos tel. 773-550-4609.

■ **Vasario 3 d., sekmadienį, PLC di-**džiojoje salėje, bus skaitomas organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ metinis veiklos pranešimas, vyks savanorių pristatymas, bus rodomas filmas iš naujai įsteigto centro Šateikiuose atidarymo. Pradžią 12:30 val. p. p. Kviečiame visus, susidomėjusius organizacijos darbu, projektais, ir parama 11-ai Lietuvos dienos centrų, kuriuos lanko rizikos grupės šeimų vaikai. Daugiau informacijos el. paštu: vvm@childgate.org.

■ **Vasario 9 d., šeštadienį, 6:30 val. v.** PLC, R. Riškus salėje, Lemont, vyks Pasaulio lietuvių centro 25-mečio jubiliejinis pokylis „Mardi Gras“. Apie dalyvavimą prašoma pranešti iki š. m. sausio 26 d. tel. 630-272-1252 (Linda Rugienienė) arba tel. 630-257-0153 (Žibutė Pranckevičienė). Kaina – 70 dol. asmeniui. Gros broliai Švabai ir „Jazz Jazz“

■ **JAV LB Cicero apylinkės Vasario 16-**osios minėjimas vyks parapijos kavinukėje vasario 17 d., sekmadienį, po 9 val. r. lietuviškų šv. Mišių Šv. Antano bažnyčioje. Bus meninė programa ir vaišės.

■ **Vasario 16 d., šeštadienį, 11:30 val.** r., Waukegan-Lake County apylinkės Nepriklausomybės dienos minėjimas. Tel.

pasiteirauti: 847-855-5294.

■ **Kovo 17 d. Korp!Giedra ruošia trijų** šatrijiečių – poetų minėjimą: Vinco Mykolaičio-Putino, Salomėjos Nėries ir Šatrijos Raganos. Minėjimo, kuris vyks Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, pradžia – 12:30 val. p. p. Bus vaišės. Visus maloniai kviečiame.

ISŠ ARTI IR TOLI...

■ **„New York Times“ organizuojamoje** parodoje „Travel Show“ kultūrinės programos metu Lietuvą atstovaus 3 kolektyvai. Šeštadienį, sausio 19 d., 1:15 val. p. p. – 1:30 val. p. p. pasirodys tautinių šokių grupė „Viesulas“ ir vaikų ansamblis „Spindulėlis“. Sekmadienį, sausio 20 d., 11:45 val. r. – 12 val. p. p. – vaikų choras „Varpelis“ (vadovė Birutė Mockienė). Paroda vyks The Jacob K. Javits Convention Center (655 W. 34th St., New York, NY 10001) Tel. 212-216-2000.

■ **To dar nebuvo! Pokerio turnyras!** Surinktos lėšos bus skirtos Kristijono Donelaičio lituanistinei mokyklai (KDLM), Washington, DC! Turnyras vyks sausio 26 d. nuo 4 val. p. p. iki 10 val. v. adresu: 12001 Sunrise Valley Dr., Suite 202, Reston, VA 20191. Žaidimo mokestis – 40 dol. Pusė surinktų pinigų atiteks KDLM, o kita pusė bus padalinta 1–3 vietas nugalėtojams. Apie dalyvavimą prašoma pranešti el. paštu: Art@ArtRealEstateGroup.com. Daugiau informacijos galite gauti tel. 703-542-2201 ar el. paštu: rimasc@whiteboardfederal.com (Rimas) arba tel. 703-541-8200 ar el. paštu: Art@ArtRealEstateGroup.com (Artūras).

■ **Sausio 27 d., sekmadienį, 2:30 val.** p. p. kviečiame pasilidinti Wilmot Mountain, 11931 Fox River Rd., Twin Lakes, WI. Tel. 847-362-8675.

■ **Svetainėje:www.neringa.org paskelb-**tas 2013 m. Neringos stovyklų tvarkaraštis. Registracija į stovyklas prasidės vasario 1 d. Daugiau informacijos – el. paštu: regina@neringa.org (Regina).

■ **Vasario 22–23 d., Čikagos Lietuvių** meno ansamblis „Dainava“ koncertuos dviejuose renginiuose. Pirmasis – LR ambasados JAV organizuojamas renginys įvyks vasario 22 d., penktadienį, 7 val. v. Mandarin Oriental viešbutyje (1330 Maryland Ave, SW, Washington, DC) Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėti. Antrasis – JAV LB Washington apylinkės renginys vyks vasario 23 d., šeštadienį, 7 val. v. Latvių namuose (402 Hurley Avenue, Rockville, MD).

Birželio 16–19 d. Talino universitete, Estija, vyks 10-oji **Baltų studijų Europoje konferencija „Kultūros, krizės ir susivienijimas baltiškame pasaulyje“**. Pranešimų laukiama šiose mokslo srityse: istorija ir atmintis; lingvistika; kultūrinės ir biografinės studijos; medija, filmų studijos ir komunikacijos; sociologija, jaunimo studijos ir lyties studijos; politikos studijos, tarptautiniai santykiai, teisė ir ekonomika bei aplinkos apsauga ir geografija. Pranešimų santraukos turi būti pateiktos iki vasario 1 d. el. adresu: balticstudies2013@tlu.ee. Apie dalyvavimą konferencijoje bus pranešta kovo 1 d. Registracija vyks nuo kovo 1 d. iki birželio 1 d.

Daugiau informacijos gausite kreipdamiesi į Kerli Kangro ir Ramona Dremlyga (balticstudies2013@tlu.ee); adresas internete: <http://www.tlu.ee/?CatID=6323&LangID=2> ir http://depts.washington.edu/aabs/news/CBSE_2013_call.pdf

Aistės Smilgevičiūtės ir grupės „Skylė“ koncertai

Vasario 16 d., šeštadienis, 6 val. v. **Jaunimo centre** (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, JAV).

Vasario 17 d., sekmadienis, 4 val. p. p. **Prisikėlimo parapijos salėje** (1 Resurrection Rd., Toronto, Ont. M9A 5G1, Canada).

Vasario 21 d., ketvirtadienis, 7 val. v. **Šv. Petro parapijos salėje** (619 Lexington Avenue at 54th St., Manhattan, New York, NY 10022, JAV).

Vasario 22 d., penktadienis, 8 val. v. **Baltimore lietuvių namuose** (851-853 Hollins St. Baltimore, MD 21201, JAV).

LR generalinio konsulato Čikagoje info

Nors šiemet žiemužė Čikagoje ir nešalta, tačiau Čikagos lituanistinės mokyklos mokiniai neužmiršta globoti paukštelį. Kas šeštadienį, atėję į mokyklą, jie skuba prie savo darbo lesiklėlių ir paberia paukšteliams grūdų. Saulė, Gaja ir Emilija rūpinasi paukšteliais. www.facebook.com nuotr.

Dr. Faustas Stepukonis iš Klaipėdos universiteto Čikagoje atlieka devyniasdešimtmečių ir vyresniųjų gyventojų sveikatos tyrimą. Tyrimo tikslas – išsiaiškinti ilgaamžių sveikatos ypatumus, teigiamus ir neigiamus sveikatos veiksnius. F. Stepukonis maloniai kviečia dalyvauti šiame tyrime ilgaamžius, kurie ir sulaukė garbingo amžiaus išlieka geros sveikatos būklės. Jie bus apklausiami apie savo sveikatą ir jos veiksnius, o apibendrinti tyrimo rezultatai bus pateikti Lietuvos ir kitų šalių visuomenėms. Pageidaujantys dalyvauti tyrime kviečiame kreiptis į dr. F. Stepukonį el. paštu: **faustas.stepukonis@gmail.com** arba tel. 224-829-6139.

Kviečiame dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės šventėje Navy Pier

LR generalinis konsulas Čikagoje bendradarbiaudamas su Čikagos laisvalaikio ir pramogų centru Navy Pier rengia Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę **„Celebrate Lithuanian Independence“**. Renginys vyks **kovo 10 d.**, sekmadienį, nuo 12 val. p. p. iki 5 val. p. p. Navy Pier centro „Crystal Gardens“ salėje. Šventės metu numatomi meno kolektyvų pasirodymai, bus sudarytos sąlygos verslininkų, menininkų bei organizacijų atstovų dalyvavimui.

Norinčius pristatyti savo kūrinius, veiklą ar pardavinėti lietuviškas prekes renginio metu, o taip pat norinčius tapti šventės rėmėjais ar kitaip prie jos prisidėti maloniai prašome apie tai pranešti generalinio konsulato darbuotojai Agnei Vertelkaitei el. paštu **agne.vertelkaite@urm.lt** arba telefonu 312-397-0382, tr. nr. 204.

LR generalinio konsulato Čikagoje info

Čikagos lituanistinėje mokykloje šeštadienį, sausio 12 d., buvo paminėta Sausio 13-oji. Su vyresniųjų klasių mokiniais susitiko Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, o jaunesniųjų klasių mokiniai Atminimo pamokas turėjo klasėse. Nuotraukos: Atminimo pamoką veda 4A klasės mokytoja Danutė Petraitienė.

www.facebook.com nuotr.